МУСОБАҚАНИНГ МАҚСАДИ— УМУМИЙ ЮКСАЛИШГА ЭРИШИШДИР

Бутун дунё пролетарлари, бирлашинглар!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 143 (13.099).
22 ИЮНЬ 1965 ЙИЛ
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ҚАШҚАДАРЁ ВА САМАРҚАНД ПИЛЛАЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Қашқадарё область пиллакорлари давлатга 920 тонна пилла сотиб, йиллик планни муваффақиятли бажардилар. Бу ғалабага Қамаши, Қарши, Яккабоғ пиллачилари айниқса катта ҳисса қўшдилар. Қарши районидаги «Партия XX съезди», Энгельс номли колхозлар, Қамаши районидаги Ленин номли, «Марксизм», «Коммунизм йўли» каби илғор хўжаликлар ҳар қути уруғдан белгиланганидан анча кўп пилла топширдилар.

* * *

Самарқанд областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари пилла тайёрлаш ва уни давлатга сотиш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажардилар. Тайёрлаш пунктларига 1865 тонна пилла топширилди. Ипакчилик саноати учун энг қимматли хом ашё планда кўзда тутилгандан 55 тонна кўпроқ тайёрланди.

Пилла тайёрлаш давом этмоқда. (ЎзТАГ).

ЗАФАР САТРЛАРИ

Сурхондарё областининг меҳнаткашлари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун курашиб, янги муваффақиятни қўлга киритдилар. Улар давлатга сут топшириш ва сотиш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Колхоз ва совхоз фермалари 10.649 тонна сут топширдилар. (ЎзТАГ).

Ромитан районидаги «Ромитан» совхози чорвадорлари давлатга тухум сотиш йиллик планини 110 процент ва қоракўл тери сотиш планини 105 процент адо этдилар.

Шунингдек, сут ва гўшт топшириш ярим йиллик топшириғи ошириб адо этилди.

КПСС МК март Пленуми қарорларини амалга оширамиз

МАРРА—40 ЦЕНТНЕР

Пахтачилик хўжалик экономикасининг асосини ташкил этади. Колхозимиз аъзолари мўл ҳосил етиштиришда анчагина тажриба тўплаганлар. Катта майдонларнинг ҳар гектаридан 35-39 центнердан хирмон кўтарган йилларимиз бўлган. Бироқ бултур ишимизнинг мазаси бўлмади. Гектаридан атиги 29,3 центнердан пахта олиб, кўзлаган маррага етолмай қолдик. Бир группа пахта усталарининг республика қишлоқ меҳнаткашларига мурожаати бизларни ҳам янги зафарларга руҳлантириб юборди.

Республикамизнинг 3 миллион 650 минг тоннали улкан хирмони бут бўлишига, мўътабар касбимиз шуҳрати янада ошишига биз шаҳрисабзликлар ҳам муносиб улуш қўшиш ниятидамиз. Колхоз бўйича 1000 гектар майдондан 4000 тонна «оқ олтин» ундирамиз. Умумхалқ ишига қўшадиган ҳиссамиз ана шу бўлади.

Бу йилги шароитда ҳам ҳар гектар майдондан 40 центнердан ҳосил олиш учун қандай тадбирларни кўрдик ва бундан кейин нималар қилмоқчимиз? Ана шулар ҳақида гапириб бермоқчимиз. Мавжуд минг гектар майдоннинг ҳаммасида чигитни текис ундириб олдик. Экиш ва яганалашни бултургидан бир ой олдин тамомладик. Шу пайтгача ҳар гектар ерга 10 тоннадан маҳаллий ўғит ва йиллик норманинг 80 проценти миқдорида минерал ўғит солдик. Тор қаторлаб экилган участкаларда ҳар бир метрда 7 тупдан, квадрат-уялаб экилган ерларда эса ҳар уяда 2-3 тадан кўчат қолдирганмиз. Шундай қилиб, квадрат-уялаб экилган майдонларда ҳар гектар ерда 64 минг, тор қаторлаб экилган майдонларда эса 95 минг туп кўчат бор.

Пахтакорларимиз ҳар туп ғўзани зўр меҳр ва эътибор билан парвариш қилмоқдалар. Ҳар бир картадаги кўчат сонини белгилаб, механизаторларга акт билан бириктиб қўйдик. Бу тадбир универсалчиларнинг масъулиятини ошириб, иш сифатини яхшилаш имконини беряпти.

Сув камчил бўлган бу йилги шароит пахтакордан ниҳоятда омилкорлик ва тадбиркорлик билан иш тутишни талаб этмоқда. Биз ҳам тажрибакорлар маслаҳатига амал қилиб, экиннинг тез ривожланишини таъминлаш, бегона ўтни йўқ қилиш ва ерда мумкин қадар кўпроқ нам сақлаш мақсадида биринчи сувгача икки марта сифатли культивация ўтказдик. Ҳамма майдонни бир сидра суғориб, учинчи культивацияни ҳам тамомладик. Ҳозир ғўза қатор ораларига 30-35 сантиметр кенглик ва 16-18 сантиметр чуқурликда ишлов берилмоқда.

Культиватор органларини тўғри жойлаштириш катта аҳамиятга эга. Биз культиваторнинг олдига ғоз панжа, орқасига юмшатгич ўрнатганмиз. Айрим хўжаликларда ғоз панжани культиваторнинг орқа томонига ўрнатишади. Бу — нотўғри. Нега деганда ғоз панжа ортга тақилса, жўяклар ҳосил бўлиб, намнинг тез қочишига олиб келади. Биз қўлланаётган усулда майин тупроқ ғўза бўғзига тўпланади, нам узоқ вақт сақланади.

Суғориш билан культивация ўртасида узилиш бўлишига йўл қўйиш, айниқса, бу йилги шароитда ҳосилни йўқотиш демакдир. Тупроқ тобига келгандан кейин икки кун кечикиб культивация қилинса 20-25 процент ҳосил бой берилди деяверинг. Шуни эсда тутиб, биз суғориладиган ерга 3-4 кундан ўтказмай универсал киритаётирмиз.

Бегона ўт—ғўзанинг ашаддий душмани. Бу деҳқонларга азалдан маълум. Шу ой бошида деярли ҳамма майдонимизда озми-кўп бегона ўт бор эди. Бутун куч ва имкониятларни ана шу офатга қарши курашга сафарбар этдик ва 8 июнгача барча майдонларни тозалаб бўлдик. Ғўзалар барқ уриб ўсмоқда.

Колхозимиз бўйича 100 гектарга яқин ривожланишдан орқада қолган ғўза бор. Бу ҳар бир бригадага 4-5 гектардан тўғри келади. Кам ривожланган ғўзалар асосан карталарнинг чекка қисмида пайновларда жойлашган. Мутахассис ва тажрибакорлардан тузилган махсус комиссия ана шу майдонларни аниқлаб чиқди. Бу ерлардаги экин алоҳида парвариш қилинмоқда. Қўшимча равишда бир марта ўтоқ қилинди, тўйдириб озиқлантирилди. Ҳозир маҳаллий ўғит билан қўшимча озиқлантириляпти. Июннинг охири, июлнинг бошларигача ривожланишдан орқада қолган майдонлардаги экинни ҳам олдинги ғўзалар қаторига етказиб оламиз.

Сув ғўзанинг қони, ҳосилдорликни оширишнинг муҳим омили эканлиги ҳаммага маълум. Сув танқис бўлган бу йилги шароитда суғориш агротехникасини пухта ўйлаган ҳолда ташкил этиш ҳамда ғўзаларни чанқатиб қўймаслик мўл ҳосил олишда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Биз ҳар гектардан 40 центнер дурдонани—ғўзани тўрт марта суғориб олмоқчимиз. Бу сувчиларнинг меҳнатини тўғри уюштириш, олтиндан ҳам қиммат сувнинг ҳар литридан тўғри фойдаланишга алоҳида эътибор бермоқдамиз.

Ер шароитини ҳисобга олиб, ғўза вегетацияси бошланиши билан колхоз правлениеси ва партия комитетининг қўшма мажлисида сувчилар состави кўриб чиқилди. Суғоришга меҳнатсевар, ер ва тупроқ шароитини яхши биладиган тажрибали пахтакорлар ажратилди. Сувчилар сони бултургидан анча кўпайтирилди ва уларнинг иши икки сменали қилиб ташкил этилди. Ҳамма сувчилар махсус кийим ва чироқ билан таъминланди. Уларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, илғор сувчиларни рағбатлантириб бориш йўлга қўйилган. Алоҳида намуна кўрсатган сувчиларга ҳар ўн кунда мукофот бериб борилади. Илғор сувчилар нормани ошириб бажаряптилар. Тўра Пўлатов, Исо Имомов, Нафас Ҳуррамов ўртоқлар билан ҳақли равишда фахрланамиз. Улар неча-кундуз эгатларга сув тараб, бирор туп ғўзанинг сувга қонмай қолиши ва эзилиб кетишига йўл қўймаётирлар. Уларнинг тажрибаси кенг оммалаштирилмоқда.

Ҳашарот ғўзага катта зарар етказади. Шу сабабли зараркунандаларга қарши йил бошидан планли равишда курашиб келмоқдамиз. Ғўза вегетациясининг дастлабки даврида далада ўргимчаккана пайдо бўлди. Уни дарҳол қириб ташлаш мақсадида барча майдон метилмеркаптофос билан дориланди. Барча участкалар ҳар олти кунда текшириб турилади. Далани энтимолог ва бош агрономдан ташқари, участка агрономлари ҳамда тажрибали пахтакорлар ҳам кузатиб борадилар. Қаерда ҳашаротларнинг пайдо бўлгани аниқланса дарров уни йўқ қилиш чораси кўрилади.

Эндиги асосий вазифамиз — ғўзани культивация қилиш, озиқлантириш ва суғоришни тез суратлар билан давом эттиришдан, бу агротехника тадбирларининг ҳар бирини вақтида ва сифатли, бир-бирига боғлаб олиб боришдан иборат. Шу йўл билан биз 20 июлгача ҳар туп ғўзада ўртача 15 тадан ҳосил шохи пайдо қилишга эришамиз. Чеканкани ўз вақтида ўтказамиз. Ғўза парваришини пахта очилгунга қадар, айрим майдонларда эса теримнинг дастлабки даврида ҳам давом эттирамиз.

Бу йил 300 гектар майдондаги ҳосилни машиналарда териб олишни планлаштирганмиз. Ҳосили машинада териладиган участкаларнинг ғўзаси машина теримига мослаб алоҳида парвариш қилинмоқда. 10 та терим агрегати шай қилиб қўйилган.

Мўл ҳосил етиштиришда социалистик мусобақанинг роли катта. Шуни назарда тутиб колхоз правлениеси ва партия комитети бригадалар ўртасида иккита кўчма Қизил байроқ, тракторчи ва сувчилар учун кўчма вимпел таъсис этганлар. Мусобақа натижаси ҳар ўн кунда якунланиб боради. Байроқ олган бригадага бир қўй ва пул мукофоти, вимпел олган механизатор ва сувчиларга қимматбаҳо буюм мукофот берилади.

Районлараро текшириш бошланмасдан олдин ўзимизда бригадалараро текшириш ўтказдик. Бу анчагина камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш имконини берди. Мусобақадош қаршилик дўстларимиз ҳам ишимизни янада яхшилашга қаратилган қимматли маслаҳатлар беришди.

Ғўза парваришида масъулиятли дамлар бошланган ҳозирги кунларда партия ташкилоти оммавий-сиёсий ва маданий-маиший ишларни юқори савияда ўтказишга, коммунист ва комсомолларнинг авангардлигини оширишга катта эътибор билан қарамоқда. Унта бригаданинг ҳаммасида гектарлар тўлиқ, ғўза бўлиқ. Гектаридан 45 центнердан хирмон кўтаришга ваъда қилган Юнус Раҳмонов, Абдулла Рустамов, Оққўзи Бўтаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ғўза айниқса серавж, текис гулга кирди.

Пахтакорлар унумли ишлаши ва маданий дам олиши учун ҳамма шароитлар муҳайё қилинган. Дала шийпонлари колхозчиларнинг мириқиб ҳордиқ чиқарадиган жойига айлантирилган. Агитаторлар пахтакорлар ўртасида тез-тез суҳбатлар ўтказиб турадилар. Деворий газета ва «Жанговар варақа»лар вақтида чиқарилиб турибди.

Зиммага олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажариш учун ҳамма шарт-шароит ва имкониятлар мавжуд. Гап шу имкониятлардан моҳирлик билан фойдаланишда қолди. Биз буннинг уддасидан чиқамиз деган умиддамиз.

Абдулла ҚАЛАНДАРОВ,
Шаҳрисабз районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг раиси,

Қосим ТОШЕВ,
колхоз партия комитетининг секретари,

Жуман МАҲМУДОВ,
колхоз бош агрономи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони,

Йўлдош РАҲМОНОВ,
бригада бошлиғи,

Тошқўрғон ЭРГАШЕВ,
механизатор.

Ленинград районидаги Ленин номли колхознинг коммунист Мамадали Йўлчиев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасида ғўзалар кун сайин яшнаб ўсмоқда. Бу йил сув камчиллиги ҳисобга олиниб, суғоришни қатор ораларини юмшатиш билан маҳкам боғлаб олиб боришга катта эътибор беріляпти. Бригаданинг уста сувчиси Очилди Раҳмонов оз сув билан ғўзани қондириб суғоришда намуна кўрсатмоқда. Суратда: Очилди Раҳмонов ғўзани суғормоқда. Г. Бойко фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДЎСТ АЧИТИБ ГАПИРАДИ

ФАРҒОНА ПАХТАКОРЛАРИ АНДИЖОН ДАЛАЛАРИДА

Биз Хўжаобод райони далаларида бўлиб, мусобақа шартларининг қандай бажарилаётганлиги ва ғўза парваришининг аҳволи билан танишдик. Районда 62 минг тонна «оқ олтин» учун қизғин кураш олиб борилаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Район меҳнаткашлари сув танқислигига барҳам бермоқдалар. Турли маркали 276 насос ишлаб турибди. Улар ёрдамида булоқлар ва зовурлардан сув олиниб, ғўза қатор ораларига оқизиляпти.

Илғор хўжаликларда бутун куч далага сафарбар қилинган. Ғўза парвариши юксак агротехника қоидалари асосида олиб борилаётир. «Ленинград» колхозининг П. Исҳоқов бошлиқ бригадасида ғўзалар серҳосил бўлиб ўсяпти. Ҳар туп кўчатда ҳозироқ бир нечтадан ҳосил нишонаси бор. 90 гектар майдондаги ғўза гуллаш арафасида. Экиннинг учинчи парвариши қизғин давом эттирилмоқда.

«Ленинизм» колхозининг Р. Ҳусанов, «Правда» колхозининг У. Қорабоев, Карл Маркс номли колхозининг Марҳаматов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида бўлганимизда қалбимиз қувончларга тўлди. Миришкор деҳқонларнинг иш тажрибаларини синчиклаб ўргандик. Ўз хўжалигимизда амалга ошириш учун режалар тузиб қўйдик.

Бироқ, райондаги айрим хўжаликларда ғўза парваришининг бориши ҳозирги талаблар даражасида эмас. Биз текшириш ўтказган колхозларнинг деярли ҳаммасида ғўза ривожланишдан анча орқада қолган. Лекин бу қолоқликни тугатиш чоралари кўрилмаяпти.

«Ленинград» колхозининг ўртоқ М. Қорабоев бошлиқ бригадасида 20 гектар ердаги ғўза яхши ривожланмаган. Уват ва ўқариқ бўйларидаги экин парвариш қилинмай ташлаб қўйилган. 18 гектар майдондаги ўсимликка ҳашарот тушган. Ҳали ягана қилинмаган ғўзалар борлиги бизни қаттиқ ранжитди. Колхознинг М. Аҳмадалиев бошлиқ бригадасида хунук фактга дуч келдик. 15 гектар ердаги ғўза ўт орасида қолиб кетган.

«Коммунизм» колхозининг Р. Ҳамдамов бошлиқ бригадасида ғўзанинг ривожи кўнгилдагидек эмас. Қатор оралари аввал культивация қилинмасдан чопиқ ўтказиляпти. Карта четларидаги ривожланишдан орқада қолган ғўзалар алоҳида парвариш қилинмаётир. Сув камчил бўлишига қарамай уни исроф қилишга йўл қўйиляпти. Ҳ. Хожиматов бошлиқ бригадада ҳам аҳвол худди шундай.

Шу колхознинг Аҳмад Турғунов бошлиқ бригадасида 18 гектар ерда культивация қилинмасдан чопиқ ўтказилган. Чопиқдан кейин механизатор Т. Мирзакаримов жўяк оляпти. Лекин у бошқараётган трактор культиваторининг ишчи органлари яхши созланмаганидан кўчатни нобуд қилиб кетмоқда.

Карл Маркс номли колхознинг Р. Ўзганбоев, Хожиев, «Правда» колхозининг Т. Алибоев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларида ҳам ғўза парваришининг аҳволи бизни қаноатлантирмади. Чопиқ сифатсиз ўтказиляпти. Ўт босган ғўзалар кўп.

Далада ишлаётганларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва улар орасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишлар билан ҳам танишдик. «Ленинград» колхоздан ташқари, барча хўжаликларда дала шийпонлари яхши жиҳозланмаган. Колхозчиларни унумли меҳнат қилишга ундовчи шиорлар, радио ва ўқишхоналар йўқ. Далада иссиқ овқат тайёрланмайди.

Болали аёллар ҳақида ғамхўрлик қилинмаяпти. Кўчма ясли ва боғчалар йўқлигидан болали аёллар ва болалар дарахт соясида ўтиришганини кўрдик.

Дўст ачитиб гапиради. Текшириш даврида ана шу мақолга амал қилмоқдамиз. Камчиликларни юз-хотир қилмай очиб ташлаяпмиз. Ғўза парваришидаги нуқсонларни аниқлаш билан бирга, уларни бартараф этиш ҳақида маслаҳатлар бераётирмиз.

Мусобақадошларимиз бундан тўғри хулоса чиқариб, бутун кучни далага сафарбар қилишмоқда. Бу бизни мамнун қиляпти.

Т. ТОҲИРОВ,
Фарғона область ўзаро текшириш бригадасининг аъзоси.

ҚУДУҚЛАР ҚЎЛ КЕЛЯПТИ

Ленинград районидаги Ҳамза Ҳакимзода номли совхоз далаларида 180 ўрнига 320 га яқин сувчи кеча-кундуз сменалаб ишлаяпти. Уларнинг унумли меҳнат қилиши, ишни сифатли бажариши учун қулай шароитлар яратиб берилган.

Сувчиликка танлаб қўйилган миришкорлар ер шароити, сув қўйиладиган эгатларнинг узун-қисқалиги ва бошқа шарт-шароитларни ҳисобга олган ҳолда иш тутиб, ҳар томчи сувнинг экинга етказадиган фойдасини ошириш учун жонбозлик кўрсатишяпти.

Тажрибали сувчилардан Рўзибой Маҳмудов, Бўрибой Йўлдошев ва Эгамберди Солиев ўртоқлар сингари ўнлаб миришкорлар сувни тежаб тараш билан бир вақтда суғориш нормасини ҳам анча ошириб адо этишяпти.

Совхозда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш тўғрисидаги қарорини амалга ошириш юзасидан жиддий ишлар қилинмоқда. Берилаётган сувдан самарали фойдаланиш билан бир вақтда, қўшимча сув манбаларини қидириб топишда сувчилар билан гидротехниклар яхши ташаббус кўрсатишяпти. Ҳозирги долзарб кунларда мавжуд 16 та артезиан қудуғидан секундига 400 литр сув олиняпти ва секундига 100 литр сув берадиган яна бешта шундай қудуқ қазилиб бўляпти.

Совхознинг Ҳамза Ҳакимзода номли ва Жданов номли бўлимларида Катта Фарғона каналининг юқори қисмига иккита насос ўрнатилиб, уларнинг ҳар бири билан секундига 150 литрдан сув чиқариб олинмоқда. Канал суви махсус қувурлар орқали юқори томонга оқизилиб, 400 гектардан ортиқроқ ердаги ғўза суғориляпти.

Бундан ташқари, совхоз территориясидаги «Сариқсув» ва «Пайнаб» коллекторларига тўғон қурилиб, қўшимча сув чиқариляпти. 33 километр узунликдаги ариқ ва каналлар бетонлаштирилиб, ўрта ҳисобда 35-40 процент сув тежаб қолиняпти.

Амалга оширилаётган ана шундай яхши тадбирлар натижасида совхознинг 5639 гектар ердаги қишлоқ хўжалик экинлари ва шу жумладан 4500 гектар ердаги ғўзаси қониб сув ичаётир. Совхоз пахтакорлари ғўзани сира чанқатиб қўймаслик учун кураша бориб, бу йил она-Ватанга 10 минг тонна «оқ олтин» армуғон қилиш учун мустаҳкам замин яратмоқдалар.

Ҳ. ОМОНОВ,
Фарғона области.

ЭРОН ШОҲАНШОҲИ ВА МАЛИКАСИ МОСКВАГА КЕЛДИ

МОСКВА, 21 июнь. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан бугун Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ҳазрат олийлари ва Эрон маликаси Фараҳ Паҳлавий ҳазрат олиялари расмий визит билан Москвага келдилар.

Внуково аэропортида ҳурматли меҳмонларни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва бошқалар кутиб олдилар.

Кутиб олиш вақтида фахрий қоровул саф тортиб турди ва тўплардан бир йўла 21 марта ўқ узилиб, миллат салюти берилди.

Аэродром Эрон ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган эди.

ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДА

Фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари комитети 1966 йилги Ленин мукофотларига тақдим қилиш учун ишларни қабул қилади.

Комитет Ленин мукофотларига тақдим этиладиган ишларни муҳокама қилишда жамоатчиликни кенг кўламда қатнаштиришни таъминлаш мақсадида ишларни тақдим қилиш муддатини узоғи билан ҳар йили 15 октябргача белгилади.

Комитет муассасалар ва ташкилотларга шуни маълум қиладики, ишларни Ленин мукофотларига тақдим этиш тўғрисида қарор қабул қилишдан олдин ишлар жамоатчиликнинг кенг муҳокамасидан ўтказилиши ва авторлар коллективи составидаги ҳар бир номзоднинг ижодий ҳиссасини атрофлича муҳокама қилиш зарур.

Шу муносабат билан фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари комитети ғоят муҳим ишларни ва уларнинг авторлар коллективларини тез кунларда жамоатчиликнинг кенг муҳокамасига қўйиш ва тавсия қилиш ҳамда барча материалларни расмийлаштириб бўлгандан кейиноқ комитетга юборишни сўраб, ташкилотлар, муассасаларнинг раҳбарларига ва илмий-техника жамоатчилигига мурожаат қилади.

1965 йилнинг 15 октябридан кейин комитетга юборилган ишларнинг ҳаммаси келгуси сессияда, 1967 йилги Ленин мукофотларига тақдим қилинган ишлар билан бирга кўриб чиқилади.

Ленин мукофотларига тақдим қилинган ишларга оид материаллар, шунингдек уларни расмийлаштириш билан боғлиқ бўлган барча саволлар қуйидаги адресга юборилиши лозим: Москва шаҳри, И-51, Неглинная кўчаси, уй 29/14. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари комитети.

ИШЧАНЛИК ВАЗИЯТИДА

Қашқадарё область партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Бунда КПСС Марказий Комитети март Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ўн еттинчи пленуми қарорлари асосида область қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш масаласи муҳокама қилинди. Пленумда барча колхозлар, совхозларнинг раҳбарлари, қишлоқ хўжалиги новаторлари, область партия, совет активлари қатнашдилар. Муҳокама қилинган масала юзасидан область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ С. Асомовнинг доклади тингланди ва ишчанлик билан муҳокама қилинди.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

З. ИСРОИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КРЕМЛДА СОВЕТ — ЮГОСЛАВИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

19 июнда Кремлда КПСС ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари билан Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Бош секретари Иосип Броз Тито ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Совет томонидан музокараларда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов ва бошқалар қатнашдилар.

Югославия томонидан музокараларда Иосип Броз Тито билан бирга Иттифоқ Скупшчинасининг депутати ва Югославия Коммунистлар союзи Марказий Комитети ижроия комитетининг аъзоси Журо Пуцар, Иттифоқ Скупшчинасининг депутати, Югославия Коммунистлар союзи Марказий Комитети халқаро ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий муносабатлар комиссиясининг раҳбари, Югославия Коммунистлар союзи Марказий Комитетининг аъзоси Коча Попович, Иттифоқ Скупшчинасининг депутати, Югославия меҳнаткаш халқи социалистик иттифоқининг бош секретари, Югославия Коммунистлар союзи Марказий Комитетининг аъзоси Милентие Попович ва бошқалар иштирок этдилар.

Дўстлик, ҳамжиҳатлик ва самимият вазиятида ўтган музокаралар вақтида Совет Иттифоқи билан Югославия Социалистик Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди, шунингдек ҳар иккала томонни қизиқтирувчи бошқа масалалар юзасидан фикрлашиб олинди. (ТАСС).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КОММУНИСТЛАР АВАНГАРД

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлган коммунист Каримжон Раҳматиллаев 17 йилдан бери пахтачилик бригадасига моҳирлик билан раҳбарлик қилиб келаётир. Пахта етиштиришда катта тажриба орттирган миришкор деҳқон сўнгги йилларда техникага суянган ҳолда иш тутиб, ўз бригадасида ҳосилдорликни анча кўтарди, пахта таннархини арзонлаштирди.

Каримжон ака бошлиқ бригада ўтган хўжалик йилида айниқса катта ғалабаларни қўлга киритди. Бригада 120 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» териб олди. «Зангори кема»лар ёрдамида кўп пахта терилиши туфайли ҳосилнинг таннархи планда кўзда тутилганидан анча камайиб, бригада аъзолари ҳар бир иш кунига 4 сўм 58 тийиндан пул олишга муяссар бўлдилар.

Бригада пахтакорларининг бу йилги режалари янада улкан. Улар КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бериш мақсадида ҳар гектар ердан 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд-паймон қилдилар. Сўзи билан иши бир бўлган азаматлар ваъдага вафо қилиш учун йил бошидан бери фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Айни вақтда бригаданинг барча майдонлари ғўзалари иккинчи комплекс парваришдан чиқарилди, ер шароитига қараб озиқлантирилди, суғорилаётир. Натижада ғўзалар ёппасига шоналаб, гул кўрсатиш арафасида турибди.

Пахта етиштиришда катта тажриба орттирган, иш билармон бундай ишчан коммунистлар Охунбобоев районидаги Фрунзе номли йирик пахтакор колхозда кўпчиликни ташкил этади. Пахтачилик бригадаларига кўп йиллардан бери муттасил раҳбарлик қилиб, пахтадан мўл ҳосил олаётган ана шундай ташаббускор коммунистлар жумласига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Исроилжон Иброҳимов, Тўракелди Содиқов, Азимжон Исмоилов ўртоқларни ҳам киритиш мумкин. Улар бошчилик қилаётган бригадаларнинг пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 35-40 центнердан ҳосил етиштиришга қарор қилиб, барча майдонларда ғўзаларнинг тез, соғлом ва бақувват бўлиб ривожланишини таъминламоқдалар.

Моҳир ташкилотчи Набижон Собиров партия комитетининг секретари бўлган колхоз партия ташкилоти Фарғона областидаги йирик партия ташкилотларидан ҳисобланади. Комитет колхоз коммунистларининг пахта учун курашдаги авангардлиқ ролини оширишда кўпдан бери ибратли ишлар қилиб келмоқда. Партия ташкилоти фаолиятининг кучайганлиги ва коммунистларнинг колхоз ишлаб чиқаришидаги роли ошганлигини ўтган хўжалик йилида катта ютуқларга эришганидан ҳам яққол кўрса бўлади. Колхоз 3151 гектар ернинг ҳар гектаридан 25,2 центнердан ҳосил кўтариб, она-Ватанга қарийб 8 минг тонна «оқ олтин» армуғон қилди. Ҳосилдорлик гектар бошига пландагига нисбатан 1,7 центнер ошди.

Улкан хўжалик пахтакорлари бу йил ўз зиммаларига янада юксак мажбурият олиб ишламоқдалар. Улар давлатга 9 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилганлар. Колхоз партия ташкилоти колхозчилар оммасини ана шу юксак мажбуриятни шараф билан бажариш учун курашга актив сафарбар этишда айни вақтда чинакам ташкилотчилик ва авангардлик қилмоқда. Партия йиғилишларида ва пахтакорлар ўртасида КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари кенг муҳокама қилингач, барча колхозчиларнинг меҳнат активлиги ҳар қачонгидан ошиб кетди. Колхоз партия ташкилоти ҳисобида турган 150 дан ортиқ коммунистнинг учдан икки қисми ҳозир пахта учун курашувчиларнинг олдинги сафларида туриб меҳнат қиляпти.

Пахта ҳосилдорлигини ошириш, унинг таннархини арзонлаштириш учун курашда коммунист механизаторларнинг ҳиссаси айниқса катта бўлмоқда. Бу соҳада Ортиқбой Аҳмедов, Мажид Ёқубов, Содиқжон Орипов ва Азимжон Юнусов ўртоқлар сингари коммунист механизаторлар намунали меҳнат қилмоқдалар. Улар шу кунларда ўз агрегатларининг тўхтовсиз ва унумли ишлашини таъминлаб ҳар бир туп ғўзанинг остини меҳр билан юмшатмоқдалар, сифатли озиқлантирмоқдалар, зараркунандаларни батамом қириб ташламоқдалар. Коммунист механизаторлар ўтган йили «зангори кема»лар билан 1000 тоннадан сал ортиқроқ ҳосилни териб берган бўлсалар, бу йил камида бир ярим минг тонна ҳосилни машиналарда териб олишни мўлжалламоқдалар. Шу мақсадда машина теримига ажратилган участкалардаги ғўзаларнинг машинабоп қилиб ўстирилиши ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар.

Колхоз партия ташкилоти ва коммунистларнинг фаолиятидаги яна бир характерли нарса шундаки, колхоз партия ташкилоти ҳам, коммунистлар ҳам моддий бойликлар яратаётган кишиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш соҳасида муҳим тадбирларни амалга оширмоқдалар. Уларнинг ташаббуси ва ғайрати билан 33 та пахтачилик бригадасининг ҳаммасида дала шийпонлари намунали безатилди, янгидан типовой шийпонлар қурилди. Шийпонларда маданий дам олиш учун махсус хоналар, радио ва кўчма кутубхоналар бор. Бешта агитпункт атрофига уюшган 130 га яқин агитатор ва «Билим» жамиятининг шу колхоздаги 10 дан ортиқ лектори қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида кенг кўламда сиёсий тушунтириш ишлари олиб бормоқда. Ҳозирги куннинг актуал масалалари юзасидан мароқли лекция ҳамда суҳбатлар ташкил этмоқда.

Доимий ишлайдиган ва кўчма болалар боғча ҳамда ясліларининг иши намунали йўлга қўйилди, ёш болали оналарнинг унумли меҳнат қилишлари учун шароит яратиб беришни колхоз партия ташкилоти ўз оталигига олди. Бундан ташқари, далада ишлаётганлар учун ҳар куни мунтазам иссиқ овқат тайёрлаб берилмоқда, колхоз новвойхоналарида ёпилган иссиқ оби нон келтириб турилмоқда. Партия ташкилоти колхозчиларга вақти-вақти билан пул ва натура авансларини бериб турилишини колхоз правлениеси билан биргаликда қатъий амалга ошириб келяпти. Бу тадбирларнинг ҳаммаси қишлоқ меҳнаткашларининг меҳнат активлигини ва сиёсий кўтаринкилигини тобора оширмоқда.

— Бизнинг азамат колхозчиларимиз, — дейди партия комитетининг секретари ўртоқ Набижон Собиров, — Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг деҳқонлар ҳақида қилаётган оталарча ғамхўрликларига жавобан, бу йил мамлакатга планга қўшимча равишда 1300 тонна ёки ҳаммаси бўлиб 9 минг тонна «оқ олтин», 100 тонна пилла, 182 тонна гўшт, 430 тонна сут, 11,9 тонна жун, 56 тонна дон, 423 тонна сабзавот, 50 тонна қовун-тарвуз, 115 тонна узум сотишга қарор қилганлар. Ана шу юксак мажбуриятларнинг шараф билан бажарилишини таъминлаш учун курашда партия ташкилоти ва барча коммунистларимиз ўз активлигини янада оширади.

Т. МАҲМУДОВ.

ЖАМОАТЧИЛИКНИНГ ОЛИЖАНОБ ИШИ

М. МАҚСУМОВ,
Ўзбекистон ССР прокурори

Янги инсонни тарбиялаш ўтмишнинг ярамас сарқитларига қарши кураш билан қўшиб олиб борилади. Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, кенг жамоатчилик ўтмиш сарқитларига қарши курашиш билан бирга кишиларда коммунизм қурувчисига хос фазилатларни шакллантириш учун кенг миқёсда ҳужум олиб бормоқдалар. Бу соҳада бутун мамлакатимизда бўлгани каби республикамизда ҳам кўпгина ишлар қилинди. Коммунизм қурувчисининг партиямиз Программасида таърифлаб берилган ахлоқ кодекси принциплари ҳаётга сингиб, кенг омманинг яшаш шиори бўлиб қолди.

Бизнинг қонунларимиз жаҳонда энг одил ва инсонийдир. Улар ўз она Ватани олдидаги бурчини унутган шахсларни — Совет Иттифоқининг гражданини бўлишдек фахрли номга доғ туширувчиларни бешафқат жазолайди.

Халқимиз ўзининг фидокорона меҳнати билан асрий орзуларини рўёбга чиқармоқда. Шу боисдан ҳам биз ижтимоий фойдали меҳнатдан бош товлаган текинхўр, ўғри, фирибгар ва муттаҳамларга қарши муросасиз курашамиз. Социалистик жамият манфаатлари ана шуни тақозо этади.

Республикада кенг жамоатчиликнинг, қонунчиликни мустаҳкамлашга, қонунбузарларга қарши курашга қаратилган олижаноб ҳаракати йил сайин кенгаймоқда. Шуни айтиш кифояки, ўтган йили республиканинг 4 мингдан ортиқ аҳоли яшайдиган пунктларида биронта ҳам жиноий иш юз бермади. Лекин шу билан бирга айрим шаҳар ва районларда ижтимоий тартиб-қоидаларни бузувчи шахслар ҳали учраб туради. Баъзи жойларда муттаҳам ўғрилар давлат ва кооперация мулкига чанг солиб турадилар. Бу шуни кўрсатадики, республиканинг баъзи маъмурий органлари кишилар ўртасида тарбиявий-тушунтириш ишларини олиб бормайдилар. Жиноий ишларнинг келиб чиқиш сабабини чуқур ўрганиб, унга қарши курашмайдилар. Масалан, Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги совет савдоси қоидаларини бузувчиларга қарши мунтазам курашмаётир. Бу министрлик ва унинг маҳаллий ташкилотлари айрим фактлар ҳақида сукут сақлашни афзал кўрмоқдалар. Тош-тарозидан уриб қолаётган, харидорларни ҳар хил найранглар билан алдаб, ҳақига хиёнат қилаётган савдо ходимларига қарши етарли курашмаётирлар. Республиканинг айрим колхозлари ва матлубот кооперацияларида ҳар йили давлат ва кооперация мулки талон-торож қилинаётгани ҳолда ревизия комиссиялари, контроль аппаратлар бу ҳақда бонг урмаётирлар. Жумладан, шу йилнинг биринчи квартали мобайнида фақат «Ўзбекбирлашув» системаси бўйича планлаштирилган 3 мингта яқин қўққисдан бўладиган ҳужжатли ревизия ўтказилмай қолди. Бу эса айрим шахсларнинг ўз жиноий ишларини яшириб, ялло қилиб юришларига имкон беради. Баъзан эса айрим корхона, қурилиш, колхоз ва совхоз, муассаса ва бошқа ташкилотларнинг раҳбарлари ҳам социалистик қонунни бузишга йўл қўядилар. Бу ҳол меҳнаткашларнинг ҳақли шикоят ва аризаларининг кўпайишига сабаб бўлди. Масалан, республикада фақат бир йилнинг ўзидаёқ ишчи ва хизматчиларга қўлланиладиган охирги чора — ишдан бўшатиш ҳақида 700 дан ортиқ қонунсиз буйруқ қабул қилинган. Халқ судлари бу ишга актив аралашиб, шикоятчиларнинг 70 процентдан ортиғини ўз ўрнига ишга тиклаб қўйди.

Қашқадарё, Бухоро областларида қонунга хилоф буйруқлар кўпроқ бўлмоқда. Мана шу ишларни бир ёқлик қилишга қанча ташкилотлар аралашади, кишиларнинг қанчадан-қанча вақти бекор сарф қилинади. Айбсиз кишиларнинг эса асаб ва кайфиятлари бузилади.

Шу нарса ачинарлики, қонунга хилоф буйруқ берган раҳбарлар ўзларининг нотўғри хатти-ҳаракатларини совет қонунлари билан ниқоблашга уринадилар. Масалан, баъзи ҳолда улар ўзларига ёқмаган ишчини бўшатганда штатларнинг қисқартирилганини баҳона қилсалар, баъзан асоссиз сигналларни кўрсатадилар. Баъзан эса мажлис ёки йиғилишда қаттиқроқ танқид қилиб қўйган кишидан ўч олишга интиладилар. Тошкент область, Бўка районидаги «Кўкорол» совхозининг директори ўртоқ Енгелдиев 1965 йил 5 мартда совхоз ишчилар комитети билан маслаҳатлашмай чўчқабоқар ўртоқ Радкеевични ишдан бўшатган. Бу ўртоқнинг «айби» совхоздаги айрим тартибсизлик ҳақида тегишли ерга хабар қилганлиги экан. Самарқанд озиқ-овқат техникуми маъмурияти 12 йилдан буён ҳалол ишлаб келаётган ўқитувчи ўртоқ Клемушкинани асоссиз ишдан бўшатган. Албатта бундай қонун бузиш ҳоллари қаттиқ қораланади. Бундай нохуш воқеаларнинг тамоман юз бермаслигига эришиш лозим. Бунинг учун касаба союз ташкилотлари принципиаллик кўрсатишлари, ўз маъмуриятлари билан «алоқани бузиш»дан сира қўрқмасдан совет қонунчилигини принципиал ёқлашлари лозим. Лекин, афсуски баъзан бунинг аксини учратамиз. Касаба союзлари раҳбарлари кишиларнинг ишдан асоссиз бўшатилиш ҳолларига бефарқ қараб турадилар. Бир йил мобайнида «Андижанводстрой» тресги (бошқарувчиси ўртоқ Шайхов) Фабрика-завод маҳаллий комитети билан келишмаган ҳолда 77 кишини ишдан бўшатган. Фарғона ёғ-мой комбинатида эса 30 кишининг тақдири ана шундай ҳал қилинган. Халқ судлари қонунсиз ишдан бўшатилган кишиларни ўз ўрнига тиклади. Уларга бекиш юрган вақтлари учун ҳақ ундириб берилди. Бу ҳақ албатта мазкур ташкилотнинг ҳисобидан ундирилади. Бу ҳол давлат учун анча қимматга тушмоқда. Бас, шундай экан ўша пулни қонун бузишга йўл қўйган шахслардан тўлатиш вақти келмадимикан?!

Қонун бузиш, қишлоқ хўжалиги уставига хилоф равишда иш тутиш ҳоллари колхозларда ҳам учраб туради. Маълумки, ҳозирги пайтда колхоз тузумининг демократик асослари мустаҳкамланиб бормоқда. Буни КПСС Марказий Комитети март Пленуми ҳам алоҳида таъкидлади. Лекин айрим колхоз раҳбарлари хўжаликка раҳбарлик қилишда ўзибўларчиликка йўл қўйиб, «танҳо» бошқаришни хоҳлаб, кооперация хўжалиги уставига хилоф хатти-ҳаракат қилмоқдалар. Бу эса колхозчиларнинг баракали меҳнат қилиш ҳамда тинч дам олишларига халақит бермоқда. Колхоз тузумининг демократик асосларига доғ туширмоқда. Айрим ҳолларда колхоз раҳбарлари артель аъзоларига турли жарима солиш ҳақида ўзбошимчалик билан кўрсатма бермоқдалар. Масалан, Сирдарё область Гулистон районидаги Крупская номли колхоз раиси ўртоқ Ўктамов иш интизомини «мустаҳкамлаш» мақсадида бригадирлар ҳамда ревизия комиссияларининг аъзоларига экин майдонларида мол боққани учун мол эгаларидан 5 сўмдан жарима олиш ҳақида буйруқ берган. Бунга қўшимча тадбир сифатида эса ҳар бир колхозчидан 5 иш куни ушлаб қолинган. Айрим маҳаллий партия ва совет ташкилотлари ана шундай фактларга қарши кескин курашиш ўрнига ўзлари уларга ҳомийлик қиладилар. Масалан, Қорақалпоғистон АССРнинг айрим раҳбарлари ана шундай қилмоқдалар. Автоном республика Министрлар Советининг Раис ўринбосари ўртоқ Қолбоева бош бўлиб колхозчиларнинг иштироки ва розилигисиз 9 колхоздан 22 минг сўмдан кўпроқ маблағни қонунга хилоф равишда ажраттириб қўйган. Бу маблағдан қарийб 3 йил ҳеч ким фойдаланмаган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аралашуви ҳамда республика прокуратурасининг норозилиги билангина пуллар тегишли колхозларга қайтариб берилди.

Бундай ҳоллар меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг фаолиятида ҳам юз бермоқда. Шу йилнинг биринчи кварталли мобайнида бир неча ижрокомнинг гражданлар ҳуқуқларини камситувчи кўпгина қонунсиз қарорлари бекор қилинди. Масалан, Сирдарё посёлка Совети ижрокоми барча янги туғилганларни рўйхатдан ўтказишни таъминлаш мақсадида «оқилона» ва ғалати қарор қабул қилган. Бунга мувофиқ ота-оналар чақалоқларни рўйхатдан ўтказишнинг белгиланган муддатидан сал кечга қолсалар, уларни ҳужжатлари бутунлай расмийлаштириб берилмайди. Айрим ижроия комитет раҳбарлари ўзларининг қонунсиз хатти-ҳаракатларини ниқоблаш учун «алоҳида» шарт-шароит, «ишлаб чиқариш зарурияти» каби сабабларни пеш қиладилар.

Социалистик қонунчиликни тўла сақлаш учун асосий жавобгарлик прокуратура органларига юклатилган. Биз, маъмурий орган раҳбарлари, совет қонуни ва социалистик ижтимоий нормаларни бузувчиларга қарши фақат юридик эмас, балки маънавий контроль ўрнатишимиз керак. Прокуратуранинг кўпгина ходимлари ўз зиммаларига юклатилган ғоят масъулиятли бу ишни сидқидил бажармоқдалар. Партия ва халқнинг ишончини оқламоқдалар. Лекин афсуски, сафимизда ҳамон нопок, совет қонунларини кўз қорачиғидай сақламаётган ходимлар ҳам учраб туради. Албатта давлат аппаратининг қонунчиликни бузган ҳар бир ходими, айниқса маъмурий органларнинг ходимлари бу хатти-ҳаракатлари учун қаттиқ жазо оладилар. Суд, милиция, прокуратура органлари совет қонунчилигини муқаддас сақлаш билан бирга ўз фаолиятидаги айрим камчиликларни тузатиб бориши керак. Шу йилнинг май ойида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика активини чақирди. Бунда маъмурий органларнинг, халқ дружиначиларининг, ўртоқлик судларининг иш савиясини ошириш ҳамда улар устидан партия раҳбарлигини кучайтириш, жиноятчиларга қарши курашга оммани кенгроқ жалб этиш масалалари муҳокама қилинди. Ҳозир республикамизнинг барча жойларида активнинг қарори кенг муҳокама қилинмоқда, ҳамда унда ишлаб чиқилган тадбирларни амалга ошириш учун курашилмоқда.

Социалистик қонунчиликни бузишга қарши кураш бутун жамоатчиликнинг олижаноб иши. Бунда ҳар бир совет граждани, барча ташкилотлар фаоллик кўрсатишлари лозим.

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

ҚОРАМОЛНИНГ «САЁҲАТИ»

Гўшт комбинатларининг техник-иқтисодий кўрсаткичларини янада яхшилаш кўп жиҳатдан молларни бўрдоқига боқиш пунктларида ишни тўғри ташкил қилишга, молларнинг парваришини яхшилашга боғлиқ.

Каттақўрғонда молларни боқиб семиртириш, уларни ем-хашак билан таъминлаш учун жуда катта қулайликлар мавжуд. Бу ердаги ёғ-мой комбинати чорва моллар учун керакли озуқаларни кўплаб ишлаб чиқармоқда. Бундан ташқари, кенг яйловларда кўплаб ем-хашак тайёрлаш мумкин.

Ана шу имкониятлар ҳисобга олиниб бу ерда молларни бўрдоқига боқадиган ихтисослаштирилган иккита пункт ташкил этилган. Бу пунктларда кўплаб чорва моллар боқилмоқда. Моллар шаҳардаги гўшт комбинатига, шунингдек Тошкент, Самарқанд, Фарғона ва бошқа шаҳарлардаги гўшт комбинатларига юборилади.

Фақат ўтган йилнинг ўзидагина бир пунктдан темир йўл станцияси орқали қуйидаги моллар жўнатилди.

Мол жўнатилган шаҳарлар	Қорамол сони	Қорамол оғирлиги	Чўчқалар сони	Чўчқалар оғирлиги	Қўй-эчкилар сони	Қўй-эчкилар оғирлиги
Тошкент	7558	1232 тонна	132	122 т.	95094	4225 т.
Самарқанд			1662	177 т.	1523	62 т.
Қўқон					2494	105 т.
Фарғона					5002	229 т.

Техника шартларига кўра бир пульман вагонга 20 бош қорамол, ёки 40 бош чўчқа, 60 бош қўй-эчки сиғдириш мумкин. Бу молларни жўнатиш учун 2000 дан кўпроқ вагон ишлатилган. Аниқланишича, тирик вазнда ҳар вагонда 2,8 тоннадан мол юборилган.

Агар шу моллар Каттақўрғонда сўйилганида ўрта ҳисобда 2610 тонна гўшт олинарди. Ҳар бир муз-вагонга эса 16 тоннадан гўшт жойлаштириш мумкин. 2610 тонна гўшт учун эса 163 вагон талаб қилинади. Шунда 1800 тадан кўпроқ вагон тежалган бўлар эди.

Демак, моллар шу ердаги гўшт комбинатида сўйилиб, гўшт яхлатиб жўнатилса, кўплаб вагон ва маблағ тежалади. Бундан ташқари, тирик вазнда мол жўнатилганда уларни йўлда боқиш, проводникларга ҳақ тўлаш, озуқа бериш учун сарфланадиган маблағлар ҳисобга олинганда гўшт таннархи анча қимматга тушади. Бундан мол боқиш пунктлари катта зарар кўради. Моллар бошқа шаҳарларга жўнатилганда йўлда анча ориқлайди.

Агарда бошқа шаҳарларга тирик вазнда вагонлар орқали жўнатиладиган моллар Каттақўрғон гўшт комбинатида сўйиб жўнатилса, анча фойдали бўлар, катта иқтисодий наф кўрилларди.

Комбинатимизда кўп миқдорда мол сўйиш ва тайёрлаш учун ҳамма имкониятлар бор. Бунинг устига темир йўл станцияси ҳам жуда яқин. Агар комбинатда 300 тонна гўшт сиғадиган холодильник қурилса, тирик вазнда жўнатиладиган моллар ҳам шу ернинг ўзида сўйилиши мумкин. Холодильник қуриш учун қилинган харажатлар икки йил ичида қопланади. Халқ хўжалиги кенгашининг Гўшт-сут саноати бошқармаси бу масалани тезроқ ҳал қилар деган ниятдамиз.

А. ШАРИПОВ,
Каттақўрғон шаҳридаги гўшт комбинатининг директори.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

МУРОЖААТ ИЗИДАН

Донгдор пахта усталарининг республикамиз қишлоқ меҳнаткашларига мурожаати дала аҳлларининг меҳнат активлигини янада оширди. «Бу чақириққа қўшилмасдан, донгдорларимизнинг ватанимиз куч-қудрати, дастурхонимизнинг тўкинлигини кўзлаб юракдан чиқариб қилган мурожаатларига лаббай деб жавоб бермасдан бўлмайди», — деб ёзади Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхознинг участка бошлиғи З. Маликова. Унинг «Пахтакорлик касбига доғ туширмаймиз» сарлавҳали мақоласи районда чиқадиган «ЯНГИ ЙЎЛ» газетасида босилиб чиқди. Мазкур газета саҳифаларида мурожаат юзасидан район хўжаликларида қандай амалий ишлар олиб борилаётгани ҳақида материаллар мунтазам бериб боріляпти.

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ КЎРКИ

Ўзбекистон ССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида қишлоқларни ободонлаштириш масаласи кенг муҳокама қилинган эди. Ленинград район газетаси «ЯНГИ ФАРҒОНА» саҳифаларида колхоз ва совхозларда уй-жой, маданий-маиший бинолар қурилишини кучайтиришга оид материаллар тез-тез бериб боріляпти. Чунончи, газетада босилган «Қишлоқ бинокори» сарлавҳали катта корреспонденция мазмунли ёзилган. Унда район колхозлараро қурилиш ташкилотининг яхши ишлари, ўз касбига ихлос қўйган бинокорлари ҳақида қизиқарли ҳикоя қилинади.

ЮКСАК НОМ

Коммунистик меҳнат ҳаракати — социалистик мусобақанинг олий формаси сифатида республикамиз шаҳар ва қишлоқларида кенг қулоч ёймоқда. Бу ватанпарварлик ҳаракатига қўшилган минглаб коллективлар меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, янги кишини тарбиялаш соҳасида зўр муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар.

Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхозида ҳам коммунистик меҳнат ҳаракати тобора авж олиб бормоқда. Хўжаликнинг Турдихон Сатторова, Мирзакарим Усаров ва Маматқул Тожибоев бошлиқ бригадаларининг аъзолари янгичасига меҳнат қилиш ва яшаш йўлида намуна бўлмоқдалар. Бу коллективларда ғўза парвариши ғоят тез суръатлар билан сифатли қилиб олиб боріляпти. Районда чиқадиган «ҒАЛАБА» газетаси колхозда коммунистик меҳнат ҳаракати қандай яхши натижалар бераётгани, партия ташкилотига қишлоқ меҳнаткашларини тарбиялашда ғоят қўл келаётгани ҳақида бир саҳифа материал босиб чиқарган.

Қуйимозор насос станцияси қурилишида бинокорлар билан бир қаторда колхозчилар ҳам иштирок этмоқдалар. Ромитан районидаги Свердлов номли колхоздан келган ўртоқ Халил Солиев бетончилар бригадасига бошчилик қиляпти.

Фотомухбиримиз А. Тўраев ўртоқ Х. Солиевни (чапдан учинчи) бригададаги шербилак йигитлар билан суратга олган.

ИШЧИЛАРНИНГ САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон завод ва фабрикаларининг ишчиларига медицина хизмати кўрсатиш формалари йил сайин такомиллашиб бормоқда. Тошкент тўқимачилик комбинатида ва Фарғона нефтни қайта ишлаш комбинатида ҳамда бошқа йирик корхоналарда даволаш-профилактика ишларининг комплекс плани амалга оширилмоқда. Чирчиқдаги учта энг йирик корхона — химия комбинати, қишлоқ хўжалик ва химия машинасозлиги заводлари медицина муассасаларининг бирлаштирилганлиги хирургия, терапевтика ва бошқа бўлимлари бўлган 150 ўринли даволаш стационарини ташкил қилиш имконини берди. «Ташсельмаш», Фарғона ёғ-жир ва тўқимачилик комбинатларининг тунги санаторий-профилакторияларида меҳнаткашларнинг саломатлигини яхшилаш йўлида кўп иш қилинмоқда.

Республикада даволаш-профилактика хизмати кенг ривож топган мингдан ортиқ врачлик ва фельдшерлик пунктлари, 37 та медицина-санитария қисмлари ишчиларнинг саломатлиги йўлида хизмат қилмоқда. Ишчиларнинг меҳнатини муҳофаза қилиш ва меҳнат шароитининг хавфсиз бўлишини таъминлаш учун давлат ўз маблағини аямаётир. Шу мақсадда Ўзбекистонда фақат ўтган йилнинг ўзида 15 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди.

Республика соғлиқни сақлаш министри Б. Ҳ. Маъзумов республикалараро кенгашда қилган ўз докладида ана шуларни гапириб берди. Саноат корхоналари ишчиларига медицина хизматини яхшилаш соҳасидаги иш тажрибасини муҳокама қилган бу кенгашни СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги уюштирди. Кенгаш Тошкентда 4 кун давом этди.

(ЎзТАГ).

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг журнали — «Партия турмуши»нинг июнь сони босмадан чиқди. Журнал «Қишлоқ коммунистларининг юксак бурчи» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга оширайлик» рубрикаси остида Ўзбекистон КП Ўрта Чирчиқ район комитетининг биринчи секретари А. Мираҳмедовнинг «Қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшиламоқдамиз», Ўзбекистон КП Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг ўринбосари Г. Файрушиннинг «Ем-хашак базаси — чорвачиликни юксалтиришнинг асоси», «Ударник» совхозининг директори Т. Бобоев ва партия комитетининг секретари П. Тилаговнинг «Энди иш ўзимизга боғлиқ», Р. Плунгяннинг «Машинасозлар — қишлоқ хўжалигига», Р. Юсуповнинг «Пленум қарорлари илҳомлантирмоқда», 1-«Оққўрғон» совхозининг биринчи бўлим бошқарувчиси К. Оталиқов, бўлим партия ташкилотининг секретари Р. Ашуровнинг «Хўжалик ҳисобини жорий қилмоқдамиз» сарлавҳали мақолалари ва бошқа материалларни ўқиш мумкин.

САНОАТИМИЗ УФҚЛАРИ

ТЎҚИМАЧИЛИГИМИЗ ИСТИҚБОЛИ

Ишчи билан деҳқоннинг орзу-тилаги ҳамиша бир. Мана, деҳқон бу йилги дастлабки ҳосилини йиғиштириб олди. Давлатга пилла топшириш плани муваффақиятли бажарилди. «Оқ олтин»дан улкан хирмон кўтариш учун кураш мусобақаси кундан-кунга кучаймоқда. Деҳқонларнинг ана шу меҳнат якуни ишчиларнинг завқига завқ, ғайратига ғайрат қўшади. Пилладан ва пахтадан мўл ҳосил олиш тўқимачилик саноатининг яна ҳам ривожланишига янги имкониятлар очиб беради.

Тўқимачилик ўзбекларнинг азалий касби. Лекин Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда тўқимачилик саноати тез ривожланмоқда. Корхоналар ҳозирги замон машина-ускуналари билан жиҳозланган. Маҳсулот ишлаб чиқариш йил сайин кўпаймоқда. Тошкент ва Фарғона тўқимачилик комбинатлари — республикамиз енгил саноатининг фахри. Марғилон ипак комбинатида тайёрланган атлас ва шойи жаҳоннинг тўрт иқлимига манзур бўляпти.

Республикамиз тўқимачилик саноати корхоналари коллективлари баҳодир етти йилликни муддатидан илгари бажариш учун бел боғлаганлар. Кўпгина корхоналар ана шу марраға яқинлашиб қолдилар. Шу билан бирга, республикамиз тўқимачилари келгуси беш йиллик режаларини ҳам аниқлаб олаётирлар. Наманганда қад кўтараётган штапель толадан костюмлик газламалар тайёрлаш комбинати келгуси йилда дастлабки маҳсулот ишлаб чиқара бошлайди. Бир қатор корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватлари оширилмоқда. Янги цехлар қурилмоқда.

Республикамиз тўқимачилик саноатининг истиқболлари ҳақида икки оғиз гапириш ниятим бор. Хом ашё базаси мустаҳкамланиб бораётганлиги муносабати билан серқуёш ўлкамизда бир қатор янги корхоналар қуришга келишиб олинди. Улардан бири Бухоро шаҳрида барпо этилади. 1967 йилда қурила бошлайдиган Бухоро ип газлама комбинати йилига 100 миллион метр газлама ишлаб чиқарадиган бўлади. Унга 240 минг дона йигирув урчуғи ўрнатилади. 6 мингта станок гуруллаб ишлайди ва тўқимачилик саноатимизнинг ривожланишига ўз ҳиссасини қўшади. Шунингдек, Наманган пиллакашлик фабрикаси ҳам қурилади. Унда 384 та автомат станок ўрнатилади. Шундай корхона Урганч шаҳрида ҳам тикланади.

Республикамизнинг турли шаҳарларида бир қатор трикотаж корхоналари барпо этилади. Тўқилмайдиган газламалар ишлаб чиқариш ҳам кенг йўлга қўйилади. Тошкент тўқимачилик комбинатининг газламага гул босиш фабрикасини реконструкция қилиш кўзда тутилмоқда. Бу ишга 1967 йилдан киришилади. Натижада фабрика йилига 280 миллион метр газламага гул босиб чиқариш қувватига эга бўлади. Наманган йигирув-тўқув фабрикасини реконструкция қилиш йўли билан унинг қуввати ҳам оширилади. Бу ерда йилига камида 16 миллион квадрат метр тўқилмайдиган газлама ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Келгуси беш йилликда тўқимачилик саноатимиз корхоналарида янгидан 603,4 минг дона урчуқ, 9004 та станок, 1380 мингта пиллани қайта ишлайдиган ускуналар ўрнатилади. Ана шу йўл билан трикотаж, ипак ва ип газламалар тўқиб чиқариш анча кўпаяди. Жумладан, устки трикотаж буюмлар тайёрлаш 377 процент ва ички трикотаж буюмлар ишлаб чиқариш 133 процент ортади.

Республикамиз тўқимачилик саноати ишлаб чиқарадиган маҳсулотларнинг сифати анча яхшиланади, хиллари кўпайтирилади. Хуллас, серқуёш ўлка тўқимачилари элимизни сифатли ва чиройли газламалар билан кийинтириш учун зарур бўлган ҳамма тадбирларни амалга оширадилар.

О. БУРХОНОВ,
Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши тўқимачилик саноати бошқармасининг бош инженери.

ГУЛ — ҲОСИЛ ХАЗИНАСИ

А. ДАДАБОЕВ,
биология фанлари доктори.

Бу йилги об-ҳаво шароити ўзига хос хусусиятлари билан ўтган йиллардагидан анча фарқ қилади. Бу йил ёзнинг иссиқ келиши ғўзанинг тез ўсиб, соғлом ривожланиши учун катта имкониятлар бераётир.

Ҳавонинг қанчалик иссиқ келишига қарамасдан, ғўзанинг ўз ривожланиш қонуниятлари ҳам бор. Бу йил асосий пахтакор районларда чигит 15-20 апрелгача текис ундириб олинди. Бундай майдонлардаги ғўза 15-20 майда шонага кирди. Яъни экишдан кейин 30-35 кун ўтгач, шона кўрсатди. Ана шу шоналарни бой бермаган звено ва бригадаларда ғўза туплари 15-20 июндан гуллай бошлади. Бу, ғўза парваришида барча агротехника тадбирларининг бир-бирига маҳкам боғлаб олиб борилганлиги натижасидир.

Ғўза гулга кирганда унинг ҳаётида катта ва муҳим ўзгаришлар рўй беради. Саноатимиз учун жуда зарур бўлган пахта толалари ғўза гуллаган кундан эътиборан ўса бошлайди. Бу давр ҳар хил навли ғўзада турлича бўлади. Масалан, Ҳинди-Хитойда ўстириладиган ғўзаларда 45-47 кунга тўғри келса, «108 Ф» навли ғўзаларда тола, ғўза гуллаган кундан бошлаб 56-60 кун ичида етилиб пишади. Бунинг учун ғўза парвариши билан боғлиқ бўлган барча агротехника тадбирлари изчиллик билан амалга оширилган бўлиши зарур.

Пахта толасининг яхши бўлиши, даставвал, чигитнинг тўқ, йирик ҳамда пишиқ бўлишига боғлиқ. Кўсакдаги чигитлар қанча яхши шароитда ўсса ва етилиб пишса, пахта толаси ҳам шунча сифатли, чидамли бўлади, чигитидан кўп ёғ олинади.

Республикамиз хўжаликларида «108 Ф» навли чигит асосий ўринни эгаллайди. Шу нав пахтанинг ҳар 100 килограммидан 35-36 килограмм тола, 64-65 килограмм чигит олиш мумкин. Шу рақамлардан ҳам чигитнинг тўқ ва пишиқ бўлиши қандай аҳамиятга эга эканлиги кўриниб турибди. Чигит қанча ноқулай, нотўғри агротехника шароитида ўсса ва пишмасдан қолса, пахта шунча тарози босмайди.

Ғўза гуллаш даврида нималарга эътибор бериш керак?

Маълумки, шу вақтда ғўзанинг озуқа, сув, ҳаво ва қуёш нурига талаби жуда катта бўлади. Чунки гуллаш даврида ғўза шоналашдан тўхтамайди, аксинча, янада кўпроқ шоналайди. Гулдан кейин эса кўсак пайдо бўлади. Ҳар кўсакда чигитлар ўса бошлайди. «108 Ф», «152 Ф», «153 Ф», «С-4727» навли пахта кўсакларида 25-48 тагача ва ундан ҳам кўпроқ чигит бўлиши мумкин. Совет ингичка толали пахта навларида ҳар кўсакда 16-21 тагача чигит учрайди.

Пахтакорларимиз деҳқончиликдаги кўп йиллик тажрибаларга асосланиб, ҳосилнинг чўғини чаноқдаги чигитлар сонига қараб ҳисоблайдилар. Агар «108-Ф» навли пахтанинг ҳар бир чаноғида 8-9 та чигит бўлса, у вақтда ҳар кўсакда 5 та чаноқ бўлади. 8 дона чигитни 5 та чаноққа кўпайтирсак, ҳар бир кўсакда 40 та чигит борлигини аниқлаймиз.

Ғўза тупларининг серчаноқ ва серчигит бўлиб ўсиши даставвал икки нарсага: биринчидан, ғўзанинг навига, иккинчидан, ғўза агротехникасига боғлиқдир. Ғўза гулга кирганда, унинг ривожланишига қараб ҳар бир чаноқда чигитлар турлича бўлади. Ғўза гуллаш вақтида у етарли озиқлантирилмаса, чанқатиб қўйилса, ўтга бостириб юборилса, ҳашаротга йўлиқса, ҳар чаноқдаги чигитнинг сони 25-30 донадан кўп бўлмайди ва 1000 донаси 130-135 ўрнига, 80-90 грамм келади. Шунинг учун ҳам ҳар гектарда 2,1-2,8 центнер пахтани йўқотиш мумкин. Чигит тўқ бўлмаганлиги, толаларнинг пишиқ бўлмаганлиги оқибатида ҳар гектардан ўртача 3,5-4,5 центнер пахта кам териб олинади. Бунинг устига пахта биринчи сортга қабул қилинмайди. Пишмаган тола деҳқонга кам фойда келтиради.

Ғўза гуллаш даврида агротехникага етарли аҳамият берилмаслиги натижасида ҳар бир кўсак 4,7-5 грамм ўрнига, 2-3,5 граммга камайиб кетиши мумкин. Бундай пахтанинг ҳар бир тоннасига давлат 420 сўм ўрнига 360 сўм тўлайди. Бу рақамлардан толаси етилмаган ва яхши пишмаган пахтага тўланадиган ҳақнинг камайиб кетиши очиқ-ойдин кўриниб турибди.

Яхши етилиб пишмаган толалардан сифатли мато тўқиш мумкин эмас. Пахта чигитидан 25 процент ва ундан ҳам кўпроқ ёғ олиш мумкин. Лекин ғўзалар гуллагандан кейин яхши парвариш қилинмаса, бунинг оқибатида толалар яхши етилмаса, чигити пуч ва майда бўлса, бунча ёғни олиш мумкин эмас. Бунда ёғ миқдори 10-15 процентдан ҳам камайиб кетиши турган гап. Демак, ғўза гуллаш даврида ва гуллаганидан кейин парваришни янада кучайтириш, ҳар тупини меҳр-муҳаббат билан ўстириш талаб этилади.

Ғўза гуллаганда ўзидаги бор куч ва қувватни гулларни янада кўпайтиришга ва уларни сақлаб қолишга сарфлайди. Шунга кўра, гуллаш даврида шона ташлаш ҳоллари кўпроқ учрасада, ғўза камроқ гул ташлайди. Масалан, ғўза 20 июнда гуллади, дейлик. Агар шу гул 1-2 июлгача тўкилиб кетмаса, демак, 20 июнда ҳосил тугунчаларига эга бўлган экан. Бундай кўсаклар тез ўсиб йириклашади. Ғўза гуллаган кунаёқ чанглanмаса, ундаги кўсаклар пуч ва секин ўсиб, орадан 10-12 кун ўтгач сарғайиб қолади ва ривожланишдан тўхтайди, тўкилиб кетади.

Ҳар туп ғўза 100-150 тагача шона бериши мумкин. Афсуски, уларнинг ҳаммаси гуллаш даражасигача етолмайди. Фақат маълум миқдордаги шоналаргина гулга киради, қолганлари тўкилиб кетади. Шунинг учун барвақт шонага кирган ва гуллаган ғўзаларни кўпроқ сақлаб қолиш ва шу гулларнинг тўқ кўсакларга айланишини таъминлаш зарур.

Ғўза гуллаган кунидан эътиборан 56-60 кун ўтгач, кўсаклар очила бошлайди. Бизнинг шароитимизда ғўзани қанча эрта гуллатиб, кўсакка айлантирсак, пахта шунча тез етилади ва кўпроқ биринчи сортга қабул қилинади. Кеч гуллаган ғўзаларда кўсак тугиш бирмунча чўзилиб кетади. Август ойининг иккинчи ярмига қадар пайдо бўлган гулларнинг кўсакка айланиб етилиши учун 56-60 кун эмас, балки 70-80 кун талаб қилинади. Чунки бу вақтда ҳавонинг ҳарорати бирмунча пасаяди, кунлар совий бошлайди. Ғўзанинг гуллаб кўсаклаши ва кўсакларнинг очилиши учун эса қуёш жуда-жуда зарур. Шунинг учун ҳам эрта пайдо бўлган гулларни тўла сақлаб қолиш ва ҳар бир гулни кўсакка айлантириб, унинг тез етилишини таъминлаш пахтакорларимизнинг сира кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир.

Ғўзаларни тезроқ гуллатиб, кўсаклатиш ва ҳосилни барвақтроқ етилтириш учун биргина об-ҳавонинг ўзи етарли эмас, албатта. Ҳамма гап — ғўза парваришини юксак агротехника қоидаларига мувофиқлаштириб олиб боришда. Культивация, суғориш ҳамда озиқлантириш ўз муддатларида сифатли ўтказилган тақдирдагина мўл ҳосил етиштириш мумкин. Шундай экан, ҳозирги кунларнинг ҳар бир дақиқасидан самарали фойдаланиб, барча майдонлардаги ғўзаларни тезроқ гуллатиб олишга ва бу гулларнинг тўла сақлаб қолинишига эришмоғимиз зарур.

Янгийўл районидаги «Интернационал» колхози аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил етиштириш йўлида фидокорона меҳнат қилаётирлар. Суратда: тажрибали механизатор ўртоқ М. Айвазов ғўзани культивация қилмоқда.

А. Абалян фотоси.

«ШАРБАТ» ҲАМ МАЛҲАМ

Асл деҳқон ерни тўйдиради, семиртиради ва ундан кўп ҳосил ундириб олади. Эсимда: уруш-нинг касофати ерга ҳам тегди, йигитлар фронтга отланиб, қишлоқда қари-қартанг, хотин-халаж қолган эди. Куч, техника камлик қилиб, тупроққа вақтида ўғит солинмади, ер ориқлаб кетди. Ўша йиллари гектаридан 10-12 центнер пахта етиштирилди, холос.

Давлатимиз колхозларни қудратли техника билан тобора мукаммалроқ қуроллантириб, минерал ўғитни кўп етказиб бераётганлиги, маҳаллий ўғитдан самарали фойдаланиш туфайли кейинги йилларда областда ҳар бир хўжликда пахта ҳосилдорлиги кескин ошди. Колхозимиз 1960 йилда 25 центнерлик маррани эгаллаб, бултур ҳосилдорликни қарийб 32 центнерга етказди. Бу йил 1134 гектар майдонда ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» етиштиришга қатъий аҳд қилганмиз.

Ўғит — ҳосилнинг онаси. Бу йил экиш олдидан ҳар гектар майдонга ўртача ҳисобда 12 тоннадан гўнг, 150 килограммдан азот солинди. Эгат олиш пайтида суғориш олдидан ҳар гектар майдонга 2,5-3 тонна гўнг, 300-350 килограмм минерал ўғит берилди. Тупроқ шароитимиз шу хил нормани тақозо қилади.

Ғўзага «шарбат» суви бериш хўжалигимизда кенг қўлланилаётган, ўсимликнинг жадал ривожланишини ва ҳосилнинг кўпроқ тўпланишини таъминлайдиган энг муҳим тадбирдир. Пахта майдонимизнинг деярли ярмига «шарбат» суви оқизиб, унинг самарасини амалда кўриб келмоқдамиз.

Коммунист Эгам Оллоберганов бошлиқ бригаданинг ҳамма даласига «шарбат» оқизилади. Дарё бўйидаги фермадан гўнг келтирилиб, махсус чуқурларга ташланади ва унинг устидан далага бир маромда сув оқизилади. Эгатларга оқизилган «шарбат» тупроққа сингиб, ғўзага дармон бағишлайди. Бултур Э. Оллоберганов бригадасида гектаридан 41 центнердан пахта етиштирилишида «шарбат»нинг аҳамияти катта бўлди. Бригада бу йил гектаридан 50 центнерни кўзлаяпти.

Шу кунларда ғўзага «шарбат» бериш авж олдирилмоқда. Кундузи 50, кечаси 40 сувчи далага оби-ҳаёт тараб, «шарбат» оқизаётир. Отаниёз Маҳмудов, Ота Мўминов, Мадраҳим Ваисов, Ойша Олламова каби тажрибали сувчилар айниқса жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Суғоришдан кейин тупроқнинг қотиб қолишига йўл қўйиш ҳосил учун ниҳоятда хатарли. Биз культивацияни оби-тобида 18-20 сантиметр чуқурликда, 35-40 сантиметр кенгликда ўтказаётирмиз. Мавжуд 28 трактор билан ҳар куни 165-170 гектар ердаги ғўза культивация қилиняпти. Эгам Раҳимов, Раҳим Аминов, Моможон Қурбонова каби механизаторлар — пахта майдонининг чинакам қаҳрамонларидир.

Ботир Ёқубов, Олим Раҳимов сингари шоферлар «шарбат» учун гўнг ташиб беришда алоҳида хизмат кўрсатаётирлар. 18 автомашина, 26 арава билан далага гўнг чиқарилмоқда. «Шарбат» ҳам ғўзага малҳам. Далага уни кўп оқизганнинг қўли баланд. Биз буни яхши англаб, «шарбат»га зўр бермоқдамиз.

Донгдор пахта усталаридан бир группаси республикамиз қишлоқ меҳнаткашларига жанговар чақириқ билан мурожаат қилди. Бунга жавобан колхозимиз аъзолари пахта фронтида тер тўкиб, меҳнатда жасорат кўрсатмоқдалар. Дала ишларини кун сайин авж олдирмоқдалар.

Ҳожи ДАВЛАТОВ,
Урганч районидаги Калинин номли колхоз раиси.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»да босилгандан кейин

«ҒИШТ ҚАҲАТМИ...»

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши саноат қурилиш материаллари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ С. Тўхтахўжаев редакцияга қуйидагиларни хабар қилди.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 19 май сонида босилган «Ғишт қаҳатми?..» сарлавҳали танқидий мақола бошқармада муҳокама этилиб, унда келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Пишиқ ғишт тайёрлашни кўпайтиришга қаратилган тадбирлар белгиланди. Жумладан, Қорақалпоғистон АССР Чимбой районидаги ғишт заводи реконструкция қилиниб, ғишт пишириш қуввати олдинги 2 миллион донадан 20 миллион донага етказилди. Ҳозир Хўжайли ғишт заводида зўр қувватга эга бўлган печлар қурилиши қизғин давом эттирилмоқда. У ишга туширилиши билан бир йилда 25 миллион дона пишиқ ғишт беради. Завод табиий газ билан ишлайди. Нукус шаҳрида ҳам деворбоп материаллар тайёрлайдиган цех қурилмоқда. Республика халқ хўжалиги кенгаши Қорақалпоғистон АССРда қурилиш материалларига бўлган эҳтиёжни тезроқ қондириш мақсадида қурилиш материаллари корхоналари барпо этиш, мавжудларининг қувватини оширишга қўшимча маблағ ажратиш чораларини кўраётир.

«РАВОН ЙЎЛДАГИ ТЎСИҚЛАР»

Фарғона область партия комитети редакцияга қуйидагиларни маълум қилди.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 1965 йил 6 апрель сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Фарғона сунъий тола заводи қурилишига ажратилган маблағ тўла ўзлаштирилаётир. Аммо маблағ етишмаслиги сабабли қурилиш ишлари плани тўла бажарилмаётир. Область ташкилотлари ва завод маъмурияти республика планлаштириш органларига мурожаат қилиб, завод қурилишини тезлатиш мақсадида қўшимча маблағ ажратишни илтимос қилди. Ҳозир қурилишга 530 минг сўм қўшимча маблағ берилди. Ундан ташқари қурилишни йиғма темир-бетон билан таъминлаш яхшиланди, ишчилар кўпайтирилди. Қурилишни тезлатишга қаратилган яна бир қатор тадбирлар белгиланди.

СУВ ИСРОФ БЎЛЯПТИ

Тажрибакор деҳқон Маматқул Тошбеков бир неча йил сувчилик қилиб, сўнгра бригадир бўлган. У ўз тажрибаларини бригада сувчиларига ўргатиб, йилдан-йил яхши натижаларга эришяпти. Ўтган йили унинг бригадаси гектаридан 27 центнердан хирмон кўтарди. Бу — колхознинг ўртача ҳосилидан бир ярим баравар зиёддир.

— Ғўзани парвариш қилишда, — дейди Маматқул ака, — суғориш катта роль ўйнайди. Биз биринчи суғоришни эгат оралатиб ўтказамиз. Най билан таралган сув ҳар икки эгатдаги пушталарни яхши қорайтиради. Бунда сув тежалади, бир гектар ердаги ғўзани 850-900 кубометр сув билан суғориш мумкин бўлади. Иккинчидан, ўсимлик сернам тупроқдан икки ҳафтагача баҳраманд бўлиб ривожланади.

«КПСС XXII съезди» колхозининг ўртоқ М. Тошбеков бошлиқ бригадаси бу йил 111 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилган. Ваъдасига яраша ишлаётган бригада аъзолари ҳозир ғўзанинг иккинчи комплекс парваришини тугалладилар. Барча майдонлардаги ғўзалар биринчи сувдан чиқди. Бригадада олти сувчи ажратилган. Ҳар бир сувчининг алоҳида дафтарчаси бор. Шу дафтарчага суғорилган майдон, суғориш сифати ва тўланадиган ҳақ миқдори ёзиб борилади.

Ленин номли колхознинг Шерқул Довуров, «Гулбулоқ» совхозининг 4-бўлимидаги Эшқул Усмонов, Эргаш Жўраев, «Ленин йўли» колхозининг Умар Ҳамидов ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳам оз сув билан кўп ғўзани суғормоқдалар. Ана шу машъал бригадаларда биринчи суғориш эрта-индин тугалланади. Сифатли парвариш қилинаётган ғўзалар ёппасига шоналади.

Лекин, Булунғур районидаги кўпчилик хўжаликларда, бўлим ва бригадаларда аҳвол қаноатланарли эмас.

Айрим хўжаликларда ҳали ғўзани яганалаш тамомланганича йўқ. Қатор ораларини ишлаш ва ғўзани озиқлантириш билан суғоришда катта узилишларга йўл қўйилмоқда. Районда ғўзани иккинчи озиқлантириш тугалланаётганига қарамай, биринчи суғориш 60 процентдан ошмаган. Зарафшон дарёсида сув кўпайиб, ариқ ва каналлар тўлиб оқяпти-ю, аммо катта-катта карталардаги ғўзалар чанқаб қоляпти. Ҳатто, суғоришни намунали уюштирган илғор бригадаларнинг ва уста сувчиларнинг тажрибасига ҳам амал қилинмаяпти. Ўша «КПСС XXII съезди» колхозининг кўпчилик бригадаларида ҳам сувдан тежаб-тергаб фойдаланишга эътибор берилмаётир. Маматқул Тошбеков биринчи суғоришни тугаллаган бўлса ҳам колхозда 1500 гектар ғўзадан энди 750 гектари суғорилган. Апрель ойи бошида униб чиққан 540 гектар ердаги ғўза ҳалигача шоналаган эмас. 200 гектарга яқин ердаги ғўзани бегона ўтлар босиб кетган.

Қарийб икки минг гектар пахта майдонига эга бўлган «Москва» колхозида аҳвол айниқса оғир. 13 июнгача фақат 654 гектар майдондаги ғўза биринчи марта суғорилди. Графикка кўра кунда 106 гектардаги ғўзани суғориш керак. Амалда бунинг учдан бири бажариляпти. 9 июнда 48 гектар ғўза суғорилган эди, 10 июнь куни 39 гектар суғорилди.

Бунга асосий сабаб шуки, сувчилар ўртасида меҳнат интизоми бўш, уларнинг унумли ишлашлари учун зарур шароит яратиб берилмаган. Далада иссиқ овқат ташкил қилинмаган, маданий-маиший хизмат кўрсатиш талабга жавоб бермайди. Колхоз партия комитетининг секретари ўртоқ Сафар Исломов ўз вазифасига совуққонлик билан қараб келмоқда. Ҳатто у, коммунистлардан неча киши сувчилик қилаётганлигини ҳам билмайди.

Колхознинг М. Аҳроров, Ш. Ражабов, Ж. Худойбердиев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида суғоришнинг сифати паст, берилган сувдан эллик процент ҳам фойдаланилмайди. Ш. Ражабов бошлиқ 8-бригаданинг 160 гектар майдондаги ғўзасидан энди 60 гектари сув ичди. Баъзи участкалардаги ғўзалар сувсизликдан қовжираб, ўсишдан тўхтаб қолаётир.

— Ғўзани суғоришда неча сувчи ишлаяпти? — сўрадик колхоз раиси Раббим Исломовдан.

— Ёнимда сводка йўқ, гидротехник Абсаломов аниқ билади, — деди раис.

Гидротехник Мамадали Абсаломовни сўриштирганимизда, у бошқа ишга биркитиб қўйилганлиги, сувчилар ишидан хабарсиз эканлиги маълум бўлиб қолди.

Ўтган йили пахта тайёрлаш плани барбод этилган, гектаридан атиги 17 центнердан ҳосил етиштирилган бу колхозда ғўзанинг қон томири — сувга ана шундай муносабатда бўлинмоқда. Масъулиятсизлик шу даражага етиб борганки, ариқларда оқаётган сувни бошқариш учун сувчилар ҳам тўла ажратилгани йўқ. Шу кунларда 163 ўрнига 86 сувчи ишлаяпти. Мана шунинг оқибатида июннинг ўтган ўн кунида бор-йўғи 359 гектар ердаги ғўза суғорилди.

«Правда», «Правда Востока», Жданов номли колхозлар, «Красногвардейск», «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозларида сувни исроф қилиш, сифатсиз суғориш фактлари кўплаб содир бўляпти. Юқори ҳосилли Жданов номли колхоз бир неча кундан бери 1,5 кубометр сув оляпти. Шу сув билан бир кеча-кундузда камида 116 гектар ердаги ғўзани суғорса бўлади. Амалда эса, суғорилаётган майдон эллик гектардан ошмаётир.

Кейинги беш кунликда фақат 157 гектар майдондаги ғўза сувдан чиқди. Нега? сув қаерга кетяпти? Бу ерда кечалари сув эгасиз, қаер тўғри келса, ўша ёққа оқади. Бунинг устига бостириб суғориш авж олган. Ортиқ Тожиев бошлиқ бригадада 30 гектар ердаги ғўза кўллатиб суғорилган. Сув пайкалларга нормадагидан икки баравар кўп бошқарилган. Колхоз раиси Абдуғани Абдураҳимов сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш тадбирларини ўйламаётир.

— Ғўза учун малҳам, қон томир ҳисобланган сувнинг исроф бўлаётганлигидан Булунғур район раҳбарлари, биринчи навбатда, райком секретари Х. Ризаев, ижроком раиси А. Максумов ва район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи А. Ражабов ўртоқлар хабарсизми? Йўқ, улар буни яхши билишади. Лекин сувдан ўринли фойдаланиш йўлларини чуқурроқ ўйлашмаётир.

«Совет Ўзбекистони» рейд бригадаси:

Э. УЗОҚОВ.
А. САРИБОЕВ,
Булунғур районидаги «Коммунист» газетасининг ходимлари.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

САЛОМАТЛИК САРОЙИ

Андижонда Иттифоқимизда учинчи ҳисобланган область клиник касалхонаси қурила бошлади.

«Саломатлик саройи» ишга туширилгач, унда бир йўла 750 бемор даволанади. Касалхонада 10 дан ортиқ клиника бўлиб, оғир касаллар учун бир ёки икки кишилик хоналар қурилади. Барча хонадонларда телефон ва радио точкалар ўрнатилади. Практикага келган студентлар мураккаб операцияларни телевизор орқали кузатиб турадилар.

Андижон медицина институти ректори ўртоқ Ю. Отабековнинг айтишича, касалхона бу йил битказилиб, фойдаланишга топширилади.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕК ФИЛЬМЛАРИ ЛЕНИНГРАД ЭКРАНЛАРИДА

Ўзбекистон кино санъати билан танишув — Ленинград маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Томоша залларида ўзбек кинематографиячиларининг янги асарлари кўрсатилди, кино студияларнинг ходимлари билан учрашувлар бўлди.

«Художественний» кинотеатри ўзбек киноси ҳафталигининг ўзига хос штаб-квартирасига айланди. Ҳафталик репертуарига «Ўзбекфильм» киностудиясининг «Осиё бўрони», «Улуғбек юлдузи», «Сурайё», «Блокнот саҳифаси» кинофильмлари киритилган.

Сеанслар бошланишидан олдин томошабинлар Тошкентдан келган меҳмонлар билан-режиссёрлардан И. Аъзамов ва У. Назаров, СССР Халқ артисти Н. Раҳимов, артист Г. Мамедова, рассом Н. Раҳимбобоев, шунингдек ҳужжатли фильм ходимлари — оператор Т. Нодиров ва Тошкент ҳужжатли, хроникал фильмлари студиясининг директори М. Яҳёевлар билан учрашдилар.

МУСОБАҚАДОШЛАР МУЛОҲАЗАСИ

Қоракўл райони хўжаликларида социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини ўзаро текширишдан ўтказган ромитанлик пахтакорлар шундай хулосага келдиларки, бу райондаги қатор колхозларда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун фидокорона меҳнат қилинаётир, бутун куч ва техника воситаларини ишга солиб, ғўза парвариши жадаллаштирилаётир.

Лекин кўпгина колхозларда бу соҳада жиддий камчиликлар ҳам содир бўлмоқда. Калинин номли, «Ленинград», Киров номли, Энгельс номли, «Ленин йўли» колхозларининг аксарий бригадаларида ғўза парвариши ғоят суст бораётир. Кўпгина майдонларда ғўза бегона ўтлар орасида қисилиб, қизилпоча бўлиб қолган.

Навоий номли колхозда эса суғориш агротехника қоидаларига хилоф суратда ўтказилмоқда. Ўртоқ Хўжақулов бошлиқ бригадада 40 гектар ердаги ғўза бостириб суғорилган. Ўртоқ Ҳимматов бошлиқ бригадада эса минерал ўғит маҳаллий ўғитга аралаштирилмасданоқ қатор ораларига солиб юборилган.

«Коммунизм», Ленин номли, Киров номли колхозларда ҳам суғориш агротехникаси бузилаётир. Ерлар суғоришга тайёрланмасдан, ўқариқлар олинмасданоқ катта-катта майдонларга сув қўйиб юборилаётир. Сувчиларга қулай меҳнат шароити яратилмагани, улар иши устидан контроль сустлиги оқибатида сув исроф қилинмоқда, баъзан кераксиз жойларга оқизиб юборилаётир. Бу — Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳақидаги қарори район хўжаликларида ёмон бажарилаётганини кўрсатувчи фактдир.

Мусобақадош ромитанликлар шунингдек, район хўжаликларидаги қатор ғаллачилик бригадаларида ҳам ишнинг суст уюштирилганлиги, дала шийпонлари ва болалар муассасаларига кам эътибор берилаётганини кўрсатиб ўтдилар.

С. САФАРОВ.

ФЕРМАЛАРДА

Ургут районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари 719 центнер ўрнига 764 центнер сут тайёрлаб, ярим йиллик планни ошириб адо этдилар.

Н. Иброҳимов.

●

«Оқ олтин» колхози чорвадорлари Охунбобоев районида илғорликни қўлдан беришмаяпти. Улар чорва моллар туёғини ўстириш ва маҳсулдорлигини ошириш учун кураш олиб боришмоқда. Шу туфайли хўжалик гўшт ва сут сотиш ярим йиллик планларини муваффақиятли адо этди. Давлатга 103 тонна сут ва 41 тонна гўшт топширилди.

Ҳ. Орипов.

ФАН ОЛАМИДА

ОБ-ҲАВО ВА СОҒЛИҚ

Касаллик об-ҳавога боғлиқ эканлигини кишилар қадим замонларда ҳам сезганлар. Эллада, Миср ва Римда яшаган халқлар Қуёш худоси дардимизга даво беради деб унга сиғинганлар.

Ҳозирги замон медицинаси баъзи кишиларга метеорологик факторлар кучли таъсир этишини аниқлади. Уларнинг организми ҳаво босими, намлик ва ҳароратнинг ўзгариб туришига яхши мосланган эмас. Статистика шуни кўрсатмоқдаки, гипертоник касалликлар, инфарктлар ва инсультлар ҳамда нафас қисиш касалининг кучайиши кўпинча об-ҳавонинг ўзгариши билан боғлиқдир. Америка тадқиқотчилари, масалан, кун иссиқ пайтларда, киши организмида сув камайган вақтда буйракнинг санчиб оғриши кучайишини аниқладилар.

Бунинг сири нимада? Об-ҳавонинг ўзгариши энг аввало нерв системасига таъсир қилади, сўнгра эса қон томирлари ва бошқа органларга таъсир этади.

Итальян олими Д. Пиккардининг тажрибалари билан танишсангиз, ташқи муҳитнинг организмга таъсири тушунарли бўлади. Пиккарди сунъий протоплазмани бир хил ҳарорат, ҳаво намлиги ва ёруғликда сақлади. Бундай ажойиб шароитга қарамай, ернинг магнит майдони ўзгариши, ернинг электрик потенциали, қуёш нинг активлиги ва ҳаво босимининг ўзгариши протоплазмага таъсир қилди. Коллоид эритмалар лойқаланди. Унда чўкмалар ҳосил бўлди, туси ўзгарди.

Табиат кучларининг кишилар организмига салбий таъсирини қандай қилиб йўққа чиқариш мумкин? Бунинг учун ёшликдан спорт билан шуғулланиб, баданни чиниқтириш керак. Спортчида организм барқарорлиги ошибгина қолмай, шу билан бирга компенсатор функционал имкониятлар ҳам ривожланади. Улар эса ўз навбатида спортчини метеорологик факторлар таъсиридан сақлайди.

Бош геофизика обсерваториясининг илмий ходимлари география фанлари кандидати Н. Ефимова ва геофизик Г. Ципенко қизиқ маълумотлар тўпладилар. Улар москвалик физиологлар билан биргаликда мамлакатнинг турли зоналарида метеорологик шароитнинг кишилар соғлиғига таъсирини узоқ муддат ўргандилар. Экспедиция Шимолда ва Жанубда бўлди, сернам ва қуруқ субтропикларда ишлади, сунъий иқлим камерасида тадқиқот ўтказди. Натижада Совет Иттифоқининг турли зоналарида кишилар саломатлигини ҳимоя қиладиган, йилнинг ҳамма фасллари учун мосланган кийим турлари «харитаси» тузиб чиқилди.

Баъзи кунларда юрак касали приступи жуда кўпайиб кетишининг сабаби нима. СССР Фанлар Академияси Сибирь бўлими ҳузуридаги Сибирь ва Узоқ Шарқ географияси институтининг географик медицина сектори ходимлари бу саволга аниқ жавоб, бердилар. Юзлаб махсус карточкалар, минглаб маълумотлар юрак касали об-ҳавонинг ҳар бир кунида қандай бўлиши билан боғлиқ эканлигини кўрсатиб турибди. Ҳозир Иркутск шаҳрида ёғингарчилик бўлишини ҳаммадан олдин врачлар биладилар. Тез орада шаҳардаги барча даволаш муассасалари ҳар куни медицина-иқлим прогнозини олиб турадиган бўладилар.

Одессадаги Руҳий касалликлар илмий текшириш институти ходимлари олиб борган иш ҳам қизиқарлидир. Улар об-ҳаво ўзгарган пайтларда гипертоникларга ёрдам кўрсатиш методикасини ишлаб чиқдилар. Шу мақсадда биринчи ва иккинчи босқичдаги беморларга об-ҳаво маълумотларига қараб, қон томирига бромли натрийнинг 10 процентли эритмасини ва новокаиннинг ярим процентли эритмасини қуйдилар. Одатда бундай укол қилинмаса, об-ҳаво ўзгарган кунларда беморларнинг аҳволи оғирлашарди. Қон томирига 20 мартагача дори юборилгач, беморлар бир ярим йилга қадар об-ҳаво ўзгаришига парво қилмайдиган бўлиб қолдилар. Учинчи босқичдаги гипертоник беморлар ва бош мия томирлари склерози билан оғриган кишиларга институт врачлари об-ҳавога қараб, қимирламай ётишни тавсия қилдилар, юракнинг ишини яхшилайдиган дори, кислород бердилар. Бу чоралар ҳам яхши натижа берди.

Профилактик тадбирларни тайёрлаш ва махсус медицина об-ҳаво маълумоти тузиш учун ҳозир Совет Иттифоқидаги айрим илмий-текшириш институтларида врачлар, геологлар, патофизиологлар ва метеорологлар биргаликда иш олиб бормоқдалар.

В. ЛЕВИ,
врач.
(«Неделя»дан).

РЕСПУБЛИКА СПАРТАКИАДАЛАРИ МУСОБАҚАЛАРИДА

ТОШКЕНТ ДЕНГИЗИДА

Ўтган якшанба куни барча йўллар Тошкент денгизига олиб бораётгандек туюлди, кишига. Пиёдалар, велосипед ва мотоциклга миниб олганлар, енгил ва юк машиналари, ҳатто поездлар ҳам Тошкент денгизига йўл олаётгандек эди.

Мана, Тошкент денгизи. Енгил кўтарилган шабада кўм-кўк сувни жимирлатади, моторли қайиқлар ҳар томонга ўқдек учади, карнай-сурнайларнинг овозлари атрофни жаранглатади. Барча хурсанд, юз-кўзлардан кулги аримайди, ошпаз ва кабобпазларнинг қўли қўлига тегмайди. Соат 12 га яқинлашаётганига қарамай, пойтахтдан ҳамда Тошкент областининг турли районларидан спорт байрамига келаётган спорт ҳаваскорларининг кети узилмайди.

Тошкент денгизида спортнинг техник турлари бўйича Ўзбекистон III Спартакиадасининг тантанали очилиш маросими яқинлашмоқда. Денгиз бўйидаги трибуналар томошабинлар билан тўла, эпчил ва довюрак спортчилар саф тортиб туришибди.

Соат 12. Бундан аввалги Спартакиадада чемпион деган шарафли номни қўлга киритган ажойиб спортчиларимиз В. Браташ, Б. Дресвянников ва бошқалар Спартакиада байроғини кўтарадилар. Шундан кейин Спартакиадани ўтказиш бўйича ташкилот комитети раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов Спартакиада қатнашчиларини табриклайди.

— Бу йилги Спартакиада, — дейди ўртоқ С. О. Азимов, — совет халқи меҳнат соҳасида жуда катта ютуқларни қўлга киритаётган бир пайтда ўтказилмоқда. Спартакиада финалида қатнашиш шарафига муяссар бўлган спортчилар жуда оғир ва мураккаб йўлни босиб ўтдилар. Бизнинг моҳир спортчиларимиз Спартакиада кунларида янги-янги рекордларни ўрнатишларига тўла ишонамиз. Шу билан бирга, республикамиз спортчилари Бутуниттифоқ мусобақаларида ҳам Ўзбекистон спортини шараф билан ҳимоя қиладилар.

Спартакиада очиқ деб эълон қилинади. Спортчиларнинг тантанали паради бошланади. Парад сафларида катта-катта мусобақаларда маҳорат билан қатнашиб, жуда кўп рекордлар қўйган ажойиб спортчилар бор. Довюрак мотоциклчилар, осмонни забт этишга аҳд қилган авиамоделчилар, қўрқиш нималигини билмайдиган парашютчилар, моторли қайиқларда қушдек учадиган ботирлар, ҳар қандай хабарни яшин тезлигида оладиган ва узатиб берадиган радистлар, мўлжални тўғри оладиган мерганлар трибуна олдидан саф тортиб ўтмоқдалар. Юк машиналарига қўйилган экспонатлар республикамиз спортчиларининг босиб ўтган шонли йўлларини, қўлга киритаётган ютуқларини, спортчилар сафининг ўсиб бораётганлигини, рекордлар тез-тез янгиланиб турганлигини ҳикоя қилади.

Спартакиада фақат пойтахтдагина эмас, балки республиканинг узоқ районларида ҳам моҳир спортчилар етишиб чиқиб, улар ўз истеъдодларини такомиллаштириб бораётганлигини кўрсатди. Фарғона областининг Охунбобоев районида мото пойга бўйича ўтказилган мусобақаларда Т. Жалилов, Н. Уразаев ҳамда А. Мамедов ўзларининг спортга бўлган катта ҳавасларини биринчи ўринни эгаллаш билан исботладилар. Ана шу спортчилар ҳам республика Спартакиадасига йўлланма олиб, колонналар қаторидан ўтиб бораётган юзлаб моҳир спортчилар қаторига киришди. Спартакиада яна шу нарсани кўрсатдики, кейинги пайтларда маҳаллий миллат йигит-қизларидан довюрак ва эпчиллар сафига қобилиятли ёшлар қўшилмоқда. Улар бугун республика спорт шарафини ҳимоя қилаётган бўлсалар, эртами-индин Бутуниттифоқ ҳамда халқаро мусобақаларда донг таратадилар.

Борис Дресвянников билан Геннадий Крюченконинг номи жуда узоқларга кетди. Ҳар иккала спортчини минг-минглаб томошабинлар жуда яхши танийдилар. Колонна сафларидан ўтиб бораётганлар орасида ана шу икки спортчини ҳам кўрамиз. Улар республика Спартакиадаси мусобақаларида қатнашганларидан кейин бўлажак халқаро мусобақаларга тайёргарликни бошлаб юборадилар. СССР чемпиони номини олган ҳамда жуда қобилиятли мотоциклчиларни орқада қолдирган, Лондон мусобақаларида олтин медаль олган спортчи ҳам ана шу Г. Крюченкодир.

ДОСААФ колонналарида парашют спорти бўйича беш марта жаҳон рекордини ўрнатган Н. Путягинни, автомобиль моделизми бўйича СССР фахрий спорт мастери Г. Костренкинни, талантли спортчи-учувчи А. Жўраевни, жаҳон рекордчиси, парашютчи А. Фасхуддиновни ҳам кўрамиз. Бу спортчиларнинг колонналар сафида дадил қадам ташлаб бораётганликлари уларнинг янги рекордлар ўрнатишга аҳд қилганликларини кўрсатиб турибди.

Тошкент денгизида спорт байрами авж олади. Моторли қайиқларда катта мусобақалар бошланади, айниқса сув устида бажарилган турли хил чиқишлар, чанғида учиш мусобақалари кўпларнинг диққатини ўзига тортди. Жаҳон ҳамда СССР чемпионлари ва рекордчилари иштирокида самолет спорти мастерларининг чиқишлари ҳаммани қувонтирди. Бу довюрак спортчилар кўрсатган номерлар ўзининг мураккаблиги билан ажралиб турди. Шунингдек, мерганлар мусобақалари, мотоциклда югуриш бўйича ўтказилган финал мусобақалар зўр қизиқиш билан томоша қилинди.

Тошкент денгизида спортнинг техник турлари бўйича Ўзбекистон III Спартакиадаси финалининг очилиши жуда катта байрамга айланиб кетди. Эрта тонгдан бошланган катта сайил кечгача қизиб борди.

Спартакиада мусобақалари давом этмоқда. Бу мусобақаларни Тошкент спорт базаларидан ташқари, Фарғона ва Қаршида, Самарқанд ва Андижонда, ҳатто қардош Тожикистон республикасининг пойтахти — Душанбада ҳам томоша қилиш мумкин.

Финал мусобақалар август ойигача давом этади.

В. МАҲКАМОВ.

Ўзбекистон касаба союзлари V спартакиадасида. Суратда: «Пахтакор» стадионида Спартакиаданинг тантанали очилиш маросими.

Б. Мазур фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЭПЧИЛЛИК ВА ДОВЮРАКЛИК

«ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

Тошкент денгизида бошланган спорт байрами кечқурун пойтахтнинг марказий «Пахтакор» стадионида давом эттирилди. Хуллас якшанба куни спорт ишқибозлари зерикиш нима эканлигини билмадилар. Стадионга йиғилган томошабинлар, бу ерда Ўзбекистон касаба союзлари V Спартакиадасининг тантанали очилиши маросимининг гувоҳи бўлдилар. Спорт майдонига чиқиб, ўз маҳоратини синовдан ўтказаётган енгил атлетикачи, ҳаракатлари билан кўзни қувонтирадиган гимнастикачи, рингда кучини синаб кўрадиган боксчи, моҳир акробатчи, уста теннисчиларнинг ўзаро мусобақалари катта баҳсга айланди. Аслини олганда Спартакиада деган сўзни — эпчилларнинг кўриги деб атаса жуда тўғри бўлар экан.

Стадионда ана шу катта кўрик — Ўзбекистон касаба союзлари Спартакиадаси тантанали очилди. Бу ерга йиғилганлар орасида фақат футбол мухлисларинигина эмас, балки Спартакиада кўригига киритилган спортнинг барча турлари бўйича ишқибозларни ҳам учратиш мумкин эди. Ҳар бир киши спортнинг ўзи севган тури бўйича баҳс юритиб, ўзи севган спортчининг фазилатлари тўғрисида фикр юритмоқда. Худди шу пайт Спартакиада байроғини кўтаришга чорловчи фанфарлар овози бутун майдонни янгратиб юборди. Физкультура жамиятларининг белгилари туширилган қизил, кўк, яшил, сариқ, оқ, пушти рангли байроқларни кўтарган навқирон йигит ва қизлар майдонга кириб келганларида трибуналардаги томошабинлар уларни қарсаклар билан кутиб олдилар. Туннель остидан республикамиз областларининг вакиллари — спортчилар бирин-кетин шахдам қадамлар ташлаб чиқиб кела бошлайдилар. Ана шу спортчилар орасида ҳаммани қойил қолдирган мастерлар, ёш бўлса ҳам йирик мусобақаларда рекордлар ўрнатган йигит ва қизларни учратиш мумкин. Ана шундай мастерларни томошабинлар самимий кутиб олдилар. Барча область ва Қорақалпоғистон АССР спортчилари майдон ўртасида ўз ўринларини эгаллаганларидан кейин парад қўмондони, СССР спорт мастери, республика спортчиларининг юлдузи М. Тожиев Спартакиадага йиғилган спортчилар мусобақаларга тайёр эканлиги ҳақида рапорт беради.

Ўзбекистон касаба союзлари советининг раиси М. А. Зоидов Спартакиада қатнашчиларига қарата қисқача нутқ сўзлаб, уларни қутлайди ҳамда бўлажак мусобақаларда катта муваффақиятлар қозонишлари истагини билдиради.

Касаба союзлари Спартакиадаси спортни оммавийлаштириб юборишда жуда катта роль ўйнади. Ҳозирнинг ўзидаёқ 28 янги спорт мастери, 528 биринчи разрядли ҳамда 22 минг иккинчи ва учинчи разрядли спортчилар тайёрланди. Спартакиаданинг тахминий босқичларида 300 га яқин область ҳамда 40 га яқин республика рекорди ўрнатилганлигининг ўзи ҳам физкультура ҳаракати кенгайиб бораётганлигини исботлайди.

Спартакиада энг яхши ва энг талантли спортчиларнинг маҳоратига катта кўрик демакдир. Спартакиададан кўзда тутилган мақсад Москвада бўладиган Бутуниттифоқ мусобақасига спортчиларнинг гулларини танлаб олиш демакдир. Ана шу Спартакиадада энг катта натижаларга эришган республикамиз спортчилари Москвага йўл оладилар ҳамда қардош республикаларнинг спортчилари билан беллашадилар.

Спартакиаданинг очилиш маросими тамом бўлгандан кейин СССР биринчилиги учун футбол мусобақаси бўлиб ўтди. «Политотдел» (Тошкент области) футболчилари «Ростсельмаш» (Ростов) спортчилари билан учрашиб, 1:0 ҳисоби билан ғалаба қозондилар.

Р. ИСҲОҚОВ.

Спортнинг техник турлари бўйича Ўзбекистон III Спартакиадасида. Суратда (юқоридан пастга): 1. Финал мусобақа қатнашчилари Валентина Браташ (Фарғона) ва Анатолий Чернов (Чирчиқ). 2. Вертолётлар Тошкент денгизи устида. 3. Тошкент денгизида чанғида учиш.

Б. Мазур фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЖАЗОИРДАГИ АҲВОЛ

ПАРИЖ, 20 июнь. (ТАСС). Жазоир Халқ Демократик Республикаси пойтахти билан телефон ва телеграф алоқаси қамал қилиб олинганлиги сабабли мамлакатдаги аҳвол тўғрисида Жазоирдан жуда оз маълумот олинмоқда. Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, бугун Жазоирда тўла осойишталик ҳукм сурган. Кеча шаҳарнинг турли стратегик пунктларида ва ҳукумат қароргоҳи ёнида турган танклар ўз базаларига қайтиб кетган. Кўчалардан ўқтин-ўқтин ҳарбий соқчилар ўтиб туришибди.

Кеча кечқурун полковник Хуари Бумиддин Жазоир телевидениеси орқали нутқ сўзлади ва бутун ҳокимиятни ўз зиммасига олган Жазоир революцион кенгашининг илгари эълон қилинган ахборотини ўқиб берди.

Чет эл агентликларининг хабарларида айтилишича, кенгашга ўттиз аъзо киритилган. Улар орасида ҳарбийлар ва миллий озодлик фронти Сиёсий Бюросининг аъзолари бор.

Франс Пресс агентлиги Жазоир Ташқи ишлар министри Абдил Азиз Бутефликанинг баёнотини ҳам тарқатди. Баёнотда таъкидлаб айтиладики, Жазоирнинг ташқи сиёсати Триполи программасида баён этилган ва Жазоир хартиясида тасдиқланган принципларга асосланади. Ана шу принциплар ташқи сиёсатнинг мустақиллик миллий сиёсати, қўшилмаслик ва барча мамлакатлар билан дўстлик сиёсати бўлишини талаб қилади.

Кеча А. Бутефлика Ташқи ишлар министрлиги биносида Жазоирдаги чет эл элчихоналари бошлиқларини қабул қилиб, революцион кенгаш тузилганлиги муносабати билан мамлакатдаги аҳвол тўғрисида уларга ахборот берди.

ЖАЗОИР РЕВОЛЮЦИОН КЕНГАШИНИНГ АХБОРОТИ

ПАРИЖ, 19 июнь. (ТАСС). Жазоир Революцион кенгашининг кенгаш номидан Хуари Бумиддин имзолаган ахбороти Бугун Жазоирда тушдан кейин нашр қилинди ва радио орқали ўқиб эшиттирилди.

Франс Пресс агентлиги тарқатган ана шу ахборотда қуйидагилар айтилади: «Гарчи миллий суверенитет уч йилдан бери мавжуд бўлиб турган бўлса ҳам, лекин мамлакатда пинҳона қилинаётган найранглар, бўлиб ол ва ҳукмронлик қилавер деган эски ҳийлани ишга солмоқ учун турли тенденциялар ва жамоалар ўртасида вужудга келтирилган тўқнашувлар содир бўлмоқда».

Миллий халқ армияси, дейилади сўнгра ахборотда, «Ўзининг халқдан ажратиб қўйилишига йўл бермайди». «Бугун Жазоир халқининг таҳликали илтимосини бажо келтиришга ва унинг энг эзгу орзу-умидларини амалга оширишга бел боғлаган кишилар зўрлик билан тортиб олинган эркинлиги ва поймол қилинган қадр-қимматини қайтариб олишда халққа ёрдам бериш мақсадини ўз олдиларига қўймоқдалар».

Ахборотда сўнгра уқтириб ўтиладики, «вазифаларининг аҳамияти қандай бўлмасин, бирон-бир киши ҳеч бир киши айни вақтда Жазоир, революция ва социализмни ўзимда мужассамлаштираман, деб даъво қила олмайди».

Ахборотда Революцион кенгаш тузилганлиги хабар қилинади. Кенгаш мавжуд муассасалар тартиб ва хавфсизлик шароитида ўз фаолиятларини давом эттиришларини ва давлат ишларининг тўғри олиб борилишини таъминлайдиган чораларни кўрди. Бундан ташқари, кенгаш «Демократик давлат — жиддий қонун ва муайян принциплар асосида бошқариладиган давлат ўрнатиш учун шарт-шароит вужудга келтиришга ҳаракат қилади... Шу тариқа стабиллик ва ишонч қайта тиклангандан сўнг революцион кенгаш экономикамизни тартибга солиш ва қайта тиклашга киришади». Мамлакатнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга оладиган социализм, дейилади ахборотда, коньюнктура ва рекламага асосланган социализмнинг ўрнини олмоғи керак.

Ахборотда айтиладики, ҳозирги вақтда бутун мамлакат «революцион ҳокимиятни мустаҳкамлаш йўлида, демократик централизмни тўғри баҳолаш асосида ва чинакам социалистик жамият қуриш йўлида» меҳнат қилмоғи лозим.

Ахборотда шу нарса эслатиб ўтиладики, Жазоир Осиё ва Африка мамлакатлари конференцияси — «Учинчи дунёдаги мамлакатлардан бирида чақирила олинадиган энг муҳим конференция» арафасида турибди. Жазоир ана шундай ассамблеяни ўтказиш жойи қилиб танлаб олинганлигининг ўзи, деб таъкидланади ахборотда, «Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқлари мамлакатимизга билдирган ишончни ҳеч қачон бой бермасликка бизни чорламоқда».

Ахборотда яна қуйидагилар таъкидланади: Жазоир ташқи сиёсатда барча соҳаларда ўз зиммасига олган мажбуриятларни ҳалол бажаришни ҳар қачон бўлганидан ҳам ортиқроқ олий бурчи деб ҳисоблайди. Шу кундан эътиборан, дейилади ахборотда, «Бизнинг фаолиятимиз энди субъективизм негизига қурилмайди. Бизнинг фаолиятимиз иқтисодий жиҳатдан гуллаб-яшнаётган стабил давлатни вужудга келтиришга қаратилган ички сиёсатнинг сиртқи давоми бўлади. Миллий озодлик фронти танлаб олган асосий йўлга мувофиқ самарали ва реалистик негизга қурилиши лозим бўлган бизнинг дипломатиямиз Триполи программасида баён этилган ва Жазоир хартиясида тасдиқланган принципларга ҳамиша амал қилади».

ЖАҲОН ЎТГАН ҲАФТА ИЧИДА

АГРЕССОРЛАР НИҚОБЛАРИНИ ЙИРТИБ ТАШЛАДИЛАР

«Жаноб президент, Вьетнамдаги разил урушни дарҳол тўхтатинг», «Америка қўшинларини бу мамлакатдан олиб чиқиб кетинг», «Уларга бомба эмас, нон керак». Неча юзлаб оддий американиклар АҚШ ҳукмрон доираларининг авантюристик сиёсатига қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик билдириш учун 16 июнда ана шу сўзлар ёзилган плакатларни кўтаришиб, Пентагон биноси олдига келишди. Бу юриш олти соатдан ортиқ давом этди. Бунда Америка жамоатчилигининг жуда кенг табақалари — профессорлар, ўқитувчилар, студентлар, ишчилар қатнашди.

Американинг расмий кишилари оддий американикларнинг ана шу талабига қандай жавоб бердилар! Уруш васвасасини яна авж олдириш билан жавоб бердилар. АҚШ мудофаа министри Роберт Макнамара ўша куни матбуот конференциясида гапириб, Пентагон келгуси ҳафтада Америка қўшинларининг янги қисмларини Жанубий Вьетнамга юборажагини айтди. Қўшма Штатлар ўзининг ана шу мамлакатдаги жазо армияси сонини юз минг кишига етказиш ниятидадир.

Американик агрессорлар юзларидаги мунофиқлик ниқобини йиртиб ташлаб, Жанубий Вьетнам ватанпарварларига қарши уруш ҳаракатларида бевосита қатнашиш йўлига ўтиб олдилар. Давлат департаментининг вакили 8 июнда Жанубий Вьетнамдаги Америка қўмондони генерал Уэстморленд Жанубий Вьетнамдаги қўғирчоқ қўшинларни «уруш майдонларида қўллаб-қувватлаш операциялари»ни ўтказиш учун Америка солдат ва офицерларини юбориш ҳуқуқини олди, деб бутун дунёга жар солди. Шундай қилиб, Америка интервентлари «маслаҳатчилар» ва «инструкторлар» деган ниқобни юзларидан олиб ташладилар ва Жанубий Вьетнам тупроғида уруш ҳаракатларида бевосита қатнаша бошладилар.

Қўшма Штатлар, — деб ёзади «Нью-Йорк уорлд телеграмм энд Сан» газетаси, — Вьетнамда шундай вазиятга яқинлашиб келмоқдаки, бу вазият Кореядаги урушга кўп жиҳатдан ўхшаб кетади. Пентагон Жанубий Вьетнамдаги уруш доирасини кенгайтириб, Вьетнам Демократик Республикасининг территориясини шафқатсиз бомбардимон қилмоқда. Америка самолетлари Демократик Вьетнамнинг тинч шаҳар ва қишлоқларини бомбардимон қилмоқдалар, кўприкларни, темир йўл, касалхона ва мактабларни ер билан яксон қилмоқдалар. Кексалар, хотин-қизлар ва болалар агрессорлар қўлида ҳалок бўлмоқдалар. Телеграф Америка ҳарбийларининг Вьетнамдаги мудҳиш ёвузликлари тўғрисида тобора янги хабарлар келтирмоқда.

Буларнинг ҳаммаси тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашдан манфаатдор бўлган барча кишиларни Ҳинди-Хитой ярим оролидаги аҳвол учун жиддий ташвишга қўймай қола олмайди. Американинг разил урушига қарши норозилик ҳаракати Атлантик битимлари асосида Вашингтон билан боғланган мамлакатларда ҳам кучайиб бормоқда. Яқинда лейборист депутатлардан элликдан ортиқ киши Англия Бош министри Вильсон номига ёзилган хатга қўл қўйди. Улар бу хатда Вильсонни АҚШнинг Шарқи-Жанубий Осиёдаги бемаъни сиёсатидан юз ўгиришга чақирадилар. Миллатлар ҳамдўстлигининг Лондонда ўтказилаётган конференцияси қатнашчиларининг кўпчилиги Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши чиқди.

Аммо жиноий уруш деярли ҳамма томонидан қораланаётганлигига қарамай, Американинг ҳукмрон доиралари Жанубий Вьетнамдаги авантюристик йўлини зўр бериб давом эттирмоқдалар. Сайгондаги Америка элчиси генерал Тэйлорнинг яқинда Вашингтонга келиб, Америка интервентлари ва уларнинг қўғирчоқлари учун янги йўл-йўриқлар олганлиги ҳам буни яққол исбот этади. Бундай шароитда жуда кўп нарса барча тинчликсевар кучларга боғлиқдир. Қўшма Штатларнинг Вьетнамдаги интервенциясига қарши кураш тинчлик йўлидаги курашнинг энг асосий ва энг муҳим масаласи бўлиб қолмоқда.

«ЁМҒИР ҲАЛИ ЁҚҚАНИЧА ЙЎҒУ ҲАВО ЖУДА АЙНИГАН»

Бонн ва Парижнинг журналист ҳамда сиёсий доиралари президент де Голлнинг яқинда Ғарбий Германияга қилган сафарини ҳали ҳам қизғин шарҳламоқдалар. Бонн сиёсатдонларининг гаплари ясама оптимизм руҳи билан суғорилган. Генерал ва канцлернинг музокаралари тамом бўлмасданоқ Ғарбий Германия ҳукумати матбуот бошқармасининг раҳбари фон Хазе бундай деди: «Учрашув яхши натижаларга олиб келди. Бу учрашув Европада умидвор бўлиш учун асос беради». Аммо Париж газеталари ҳам, Бонн газеталари ҳам бундай оптимизмга қўшилмаётирлар.

Маълумки, де Голлнинг Эрхард билан музокаралари Франция — Ғарбий Германия шартномаси доирасида олиб борилди. Бу шартномага мувофиқ, Франция президенти ва Бонн канцлери сиёсий масалалар юзасидан суҳбатлашмоқ учун йилига икки марта учрашиб туриши керак. Чет эл матбуотининг фикрларига қараганда, де Голлнинг Эрхард билан аввалги учрашувлари каби, унинг Ғарбий Германияга қилган ҳозирги сафари ҳам НАТОдаги ҳар иккала шерикнинг ўзаро келишувидан кўра кўпроқ дипломатик протоколга риоя қилишдан иборат бўлди.

Музокаралар давомида жаҳон миқёсидаги энг муҳим проблемалар, шу жумладан Вьетнам ва Доминикана Республикасидаги аҳвол, Умумий бозор ва Ғарбий Европани сиёсий жиҳатдан «бирлаштириш» билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинди. «Франкфуртер рундшау» газетаси учрашувга якун ясаб, очиқдан-очиқ қуйидагиларни ёзади: Бонннинг расмий баёнотларига қарамай, «томонлар ҳал қилувчи сиёсий ва иқтисодий масалаларда бир қарорга кела олмадилар». Маълумки, Ғарбий Германия АҚШнинг Вьетнам ва Доминикана Республикасидаги авантюристик йўлини қўллаб-қувватламоқда, Франция эса ана шу бемаъни сиёсатни қораламоқда. Париж Бонннинг ядро қуролига эга бўлиш ниятларини қўллаб-қувватлашга мойил эмас. Бонн Вашингтон билан милитаристик руҳда тил бириктириш доирасини кенгайтириш йўли билан ядро қуролини олишга интилмоқда.

Ғарбий Европа проблемаларига келганда, бу масалада Франциянинг манфаатлари билан Ғарбий Германиянинг манфаатлари ўртасидаги зиддият кучайиб бормоқда. Бонн Ғарбий Европа мамлакатлари ҳукуматлари бошлиқлари кенгашининг чақирилишига Франция томони розилик билдирди, деб эълон қилишга шошилди. Аммо Франция Бош министри Помпиду Бонн сиёсатдонларининг шаҳдини қайтариб қўйди ва бундай кенгаш фақат «эҳтимол тутилиши мумкин» деб аниқ айтди. «Ҳамма гап, — деб таъкидлади Бош министр, — яқин ҳафталар ичида қандай воқеалар рўй беришига боғлиқдир». Шу муносабат билан Париж газеталари Ғарбий Европани сиёсий жиҳатдан бирлаштириш проблемаларида Франция тутган позицияни Умумий бозор доирасида қишлоқ хўжалик сиёсати масалалари билан боғлайдилар. Бу соҳада Ғарбий Германия монополияларининг манфаатлари Франция монополияларининг манфаатлари билан қаттиқ тўқнашмоқда.

Париж газеталари де Голлнинг Боннга қилган сафари якунларига жуда умидсизлик билан қарамоқдалар. Унглар газетаси «Фигаро»нинг мухбири Роже Массип қуйидагиларни дангал ёзади: Рейн дареси соҳилларидаги музокаралардан кейин шундай вазият вужудга келдики, икки ўртада англашилмовчиликлар бўлиши ва Франция билан Ғарбий Германия ўртасидаги муносабатлар ёмонлашиб кетиши мумкин.

«Ёмғир ҳали ёққанича йўғу ҳаво жуда айниган» — француз журналистлари Франция ва Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг аҳволини генерал де Голлнинг Боннга қилган сафари муносабати билан образли қилиб, ана шу сўзлар билан таърифлаб беришди.

Ф. САЙФУЛ-МУЛУКОВ, (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Радио

22 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Енгил куйлар. 8.25 — Ўзбек халқ куйлари. 9.30 — Қўшиқлар. 9.45 — Янги «зангори олов» магистраллари (тож.). 10.30 — Қўшиқлар. 11.10 — Брест ҳимоячиси (рус.). 11.25 — Концерт. 12.15 — Спорт эшиттириши. 12.30 — Камер куйлар. 13.40 — Эстрада концерти (рус.). 16.15 — Ўзбекистон ССР халқ артисти С. Ярашев. 18.10 — Қўшиқлар (рус.). 18.30 — Ўзбек кинофильм қўшиқлари. 19.20 — Қорақалпоқ куйлари. 20.00 — Муҳим резерв (рус.). 20.10 — Эстрада-рақс концерти (рус.). 22.10 — Вальслар. 22.40 — Жанговар поэзия (рус.). 23.20 — Музикали эшиттириш.

Телевидение

22 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Ёз келди — соз келди** (болалар учун). 18.55 — **Катта имкониятлар** (телевизион бадиий фильм). 19.50 — **Концерт** (бадиий ҳаваскорлар ижросида).

20.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар.** 20.55 — **Одамлар раҳмат десин** (Консерва заводидан репортаж). 21.20 — **Қозоғистон графикаси ва монументал санъати.** 21.25 — **Дўзахдан қочиш** номли телевизион бадиий фильмнинг 2-серияси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Мактаб ўқувчиси календари** (ёшлар учун). 18.45 — **Тошкент янгиликлари.** 18.55 — **Эҳтиёт бўлинг** (илмий-оммабоп фильм). 19.05 — **Оқ акация** (Одесса музикали комедия театри спектакли).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Рассом М. Қосимов** («Санъат усталари» циклидан). 20.55 — **Тошкент янгиликлари.** 21.05 — **Бир мақсад йўлида** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/VI да **Риголетто,** 23/VI да **Катта концерт.**

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ ПАРКДА — 22, 23/VI кеч соат 9 да Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида **Хоразм ансамблининг концертлари.** Билетлар сотилмоқда.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Оқар Волга (кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 яримда), **Севги ва кўз ёши** (эрталаб 11, кундуз 1 ва 3 да) — САНЪАТ САРОЙИ.

Бир оқшом севгиси — «ДРУЖБА» (2-залда), СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Океандаги из — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ИСКРА», «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Малахов қўрғони — «ДРУЖБА» (1-залда кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10 ва 11-45 минутда).

Қизил беретлар — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Бир сумка юрак (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да), **Хаёлимдаги қиз** (кеч 6, 8 ва 10 да) — «МИР».

Тарбиясиз қиз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда).

Ер фарзанди (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

Саёҳатдан мақсад — Эрфурт — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Тарбиясиз қиз — «ФЕСТИВАЛЬ», «РАКЕТА».

Океандаги из — ТЕЛЬМАН номли, НАВОИЙ номли.

Деярли янги костюм — «САЛЮТ», ТЕЛЬМАН номли (кеч соат 10 яримда).

Бир оқшом севгиси — «ХИВА».

Мамлук — «ВАТАН».

Чангда қолган гул (1 ва 2-серия) — «1 МАЙ».

Максим Перепелица — «УДАРНИК».

Бой келин — «ПАХТАКОР».

Ҳозирча фронт мудофаада — ПУШКИН номли.

Истамбул хазиначисининг мероси — СТЕПАН РАЗИН номли.

Кел, Мухтар! — «ОҚТЕПА».

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Туроб Тўла асари

МОМО ЕР

2 парда, 13 кўринишли музикали драма.

(Ленин мукофоти лауреати Чингиз Айтматовнинг «Она ер» қиссаси асосида)

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби **Икром Акбаров музикаси.**

Постановкачи режиссёр — **Абдурашид Раҳимов,** дирижёр — **Қувонч Усмонов,** рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Г. А. Визель,** балетмейстер — **Омон Назруллаев,** хормейстер — **Аҳад Ҳомидов,** режиссёр ассистенти — **Раиса Муҳиддинова,** концертмейстерлар — **М. А. Фурман, М. Б. Малина.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543. Р. 03946. № В. 143.